

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennyolcadik évfolyam
2007. március

3

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (30.) A profetikus igehirdetés – inspiráció. 4.9. Élő reménységben való életre	115
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Hegyí Sándor: Másokat menteni! Lukács 16,19–31	117
László Lehel: A tékozló fiú példázata. Lukács 15,11–24	118
László Lehel: A nagyobbik fiú. Lukács 15,25–32	121
Lőrincz István: A megdicsőülés hegyén. Lukács 9,29–31	123

Prédikáció úrvacsoraosztáskor

Dr. Victor János: Krisztus és a kereszt. 1Korinthus 11,24.....	125
--	-----

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (3.) Kegyelem – kinek van rá szüksége?	127
A kegyelem bibliai értelmezése	128
Isten kegyelmi ajánlata.....	128
A magunk útját járjuk	130
Válasz a kegyelemre.....	132

Alkalmi prédikációk

Gyülekezeti bibliaóra:

Molnár Miklós: Isten munkája a család életében. Túl a krízisen. 1Mózes 43,30	134
Felismertük-e már? 1Mózes 45,7–8	135
Újjá lett minden. 2Korinthus 5,17	136
A nagy dilemma. 1Mózes 46,3–4.....	137

Ifjúsági bibliaóra:

Imre István Zoltán: Az idő fogságában, vagy betelve az étellel? Zsoltárok 90,12; Prédikátor 3,1; 1Mózes 25,8	139
---	-----

Esketési igehirdetés:

Kelemen Zoltán: Az élet ösvénye. Zsoltárok 16,11	141
--	-----

Temetési igehirdetés:

Pásztori Jenő: Ne sírj! Lukács 7,11–17.....	142
---	-----

Tanulmány a restaurálásról

Építési-javítási szabályrendelet.....	144
---------------------------------------	-----

A cím- és hátlapon lévő fényképeket Vetési László készítette.

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (30.)

A profetikus igehirdetés – inspiráció

4.9. Élő reménységben való életre

A profetikus igehirdetés hangsúlyozottan sürgető feladata az ezredfordulón a reménységben, és pedig „élő” reménységben folytatott élet inspirálása. „A keresztyén élet-értelmezés szerint a keresztyén élet úgy is jellemezhető, mint reménységben való élet” – írja Victor János. A keresztyén reménység – folytatja – a Jézus Krisztus visszajövetelére összpontosul. Az ige – mutat rá – azt kívánja, hogy hitünk reménység is legyen Istenben (1Pt 1,2), de a keresztyén reménység nemcsak Jézus Krisztus visszajövetelére tekint, hanem arra az új életre (örök életre) is, melynek kiteljesedését földi életünk határain túl fogjuk megnyerni. Miért olyan sürgető a reménységben való élet inspirálása?

Először is azért, mert posztmodern társadalmunk egyre inkább halott reménységek társadalma. Minél inkább fejlődik a technika világa, minél több reménységet fűzünk a politikai, egészségügyi, gazdasági fejlődés lehetőségeihez, annál direktbben, gyakrabban, fájoan kell átéljük a Petőfi Sándor tapasztalását: „Szép reményink hajnalcsillagánál, a jövő tündérvilág gyanánt áll. Csak midőn a tömkelegbe lépünk, venni észre gyászos tévedésünk.” Korunk reménytelen diagnózisát találóan írja le a kitűnő emberismerő, Joó Sándor az *Élő reménység* című prédikációjában. Íme:

Mindnyájunknak voltak saját elképzeléseink, álmunk, törekvéseink. Akkor nekifeszültünk, dolgoztunk érte, *reménykedtünk* a megvalósulásban. Azután egyszerre jöttek a csalódások, a kudarcok, a leveretések. Nem úgy történt, ahogyan szeretettük volna, ahogy megálmodtuk, ahogy elképzeltük. Talán valakinek az életében nem jött el az a valaki, akinek az eljövetelére olyan nagyon vágyott, vagy talán az özvegy édesanya egészen magára maradt özvegységében, gyermekei szétszóródtak. Pedig *remélte*, hogy özvegységében drága kis unokák fognak játszózni körülötte... Vagy elérkezett valaki férfikora delelőjére és visszatekintve megdöbbenve állapította meg, hogy sok szép tervéből, alkotásvágyából de nagyon keveset valósított meg. Vagy valaki azt érzi, hogy lassan már elszállt az élet felette és még mindig nem hozta el számára azt a várva várt dolgot. Nincs olyan ember, aki *reménykedett* volna valamiben – hiába. Szinte halmozódnak (!) a letört, a visszahullott reménységek az életünkben. Minél többet élünk meg, annál több reménységünket temetjük el.” Íme a pontos, reális diagnózis. A bibliai reménység felfedezésének, a reménység jegyében folytatott életnek az inspirálására először a meghíúsult remények halmaza, s az ebből eredő posztmodern reménytelenség ösztökél.

Másodszor a korszakforduló keresztyén teológiájának fokozott az eszkatológiai érdeklődése. Ennek az érdeklődésnek ma már világszerte ismert dokumentuma Jürgen Moltmann *A reménység teológiája* (Die Theologie der Hoffnung, München 1964) című műve. Ez a derék munka világosan reprezentálja azt a nagy változást, ami a teológiai gondolkodás történetében végbement. Ha az újszövetségi kortól a reformáció koráig a szeretet, ha a reformációtól napjainkig a hit, akkor a mi napjainktól kezdve a reménység áll a teológiai gondolkodás középpontjában.

Minket, református keresztyéneket külön is buzdít a reménységben való életre holta után is beszélő tanítómesterünk, Kálvin János. Az *Institutio* harmadik könyvének kilencedik fejezetében a jövő életre vonatkozó elmélkedést ajánlja a keresztyének figyelmébe. „Bárminemű nyomorúság gyötörjön is bennünket, mint végcélra, mindig arra kell tekintenünk, hogy a jelen élet megvetéséhez hozzászokjunk és így a jövő életéről való elmélkedésre buzduljunk.” Indoka – többek között – az, hogy semmiben sem múltánánk felül az oktalan állatokat, ha nem volna *reményünk* (!) a halál után következő örökkévalóságra. „Krisztus iskolájában – írja – csak az tett igazi előhaladást, ki a halált is, a felátadást is örömmel várja.” Majd lejjebb: „Térjünk tehát jobb gondolkodásra, és bármennyire ellenezze is a testnek vak és ostoba vágyódása, ne habozzunk az Úr eljövetelet, *mint a legörvendetesebb dolgot* (kiemelés tőlem) nemcsak könyörgéssel, hanem fohászkodással és sóhajokkal is várni. Eljön ugyanis a mi Megváltónk, hogy a mindenféle bajokban és nyomorúságoknak mérhetetlen örvényéből kiszabadítván, az életnek és az ő dicsőségének boldog örökségébe vezessen bennünket.”

Hogyan történhet mostmár a reménység inspirálása a szószéken? Történhet úgy, ahogyan Joó Sándor fentebb említett *Élő reménység* című prédikációjában látjuk. E prédikáció érdekessége az, hogy igehirdetők a prédikáció első részében arról beszél, hogy az élő reménység nem csak arra vonatkozik, ami földi életünk után vár reánk. Hanem azt is jelenti, röviden szólva, hogy a hívő ember számára egyszerűen nincs reménytelen helyzet. De – s itt fordul meg a prédikáció – így folytatja: „Hívő, reménykedő ember nem a halál felé halad, hanem az örökkévalóság felé, mint egy örökös, aki tudja, hogy mi vár rá. Így a keresztyén reménység a végső reménység, bizonyosság. Reménykedve élni azt jelenti, hogy nem csavargója vagyok ennek az életnek, akit ideoda hány-vet a sorsnak a szeszélye, hanem vándora, akit hazavárnak, akinek minden megtett kilométerrel csak tovább nő a reménysége, mert egyre közelebb jut a végső beteljesedéshez... ez a reménység felszabadult életűvé teszi az embert, felszabadult életű emberré.” Majd a befejezés: „Sokszor elnézem, hogy milyen magabiztos azoknak az embereknek a fellépése, akiknek pénz van a zsebükben, vagy a tülekedők között a pályaudvaron milyen nyugodtan mozognak azok, akik megváltották a jegyüket. Valami ilyen módon kellene nekünk is járnunk ebben az életben. Nem pénz van a zsebünkben, annál sokkal nagyobb gazdagság, mert vegyük tudomásul, hogy te is, én is a leggazdagabb Édesatyának, a világ Urának vagyunk a gyermekei, a szeretet gyermekei. És nem bankjegyünk van, hanem fenntartott helyünk az örökkévalóságban... Próbáljuk meg a napot elkezdni mindig azzal a reménységgel, amelyik számol Isten lehetőségével...”

Vasárnapi prédikációk

Hegyí Sándor
Székelyudvarhely

Másokat menteni!

Alapige: Lukács 16,19–31
Bibliaviasás: 1János 4,11–21

Kapcsolataink megváltoztak. Nemcsak az emberekkel való kapcsolataink a közösségben, a családban, a társadalomban, a gyülekezeteinkben, hanem az Istennel való kapcsolatunk is! Mindenkor Isten iskolájában vagyunk, a böjti időben is. Ma a Nagy Tanító példázatát halljuk. Mit mond ma e példázat? Előbb két dolgot emelek ki e példázatból.

1. Vannak gazdagok és vannak szegény Lázárok. Van valami hiba ezeknek az egymással való kapcsolatában. Nem találjuk az utat egymáshoz, és ebből bajok származnak. A keresztyénség hibája, amikor csak erre hivatkozik: ember, törődj a lelked üdvösségével, térj meg, élj istenfélő életet stb...

Jézus a példázatban másra utal: vedd észre a kivert embert, törődj vele, törődj a Lázárokkal!

Sokan mondják – ma nincsenek Lázárok! Más világ van. Pedig némán ott ülnek a kapuink előtt, csak nem vesszük észre.

2. Vannak emberek, akik telekiabálják a világot: boldogtalan vagyok, szegény vagyok, szomjas vagyok, rongyos vagyok, szükségben élek. De azt hiszem, többen vannak Lázárok, akik sohasem szólnak egy szót sem arról, hogy szenvednek. A létük kiabál. Ez hangtalan segélykiáltás!

a) Vedd észre, segítsd, aki szenved, szolgálj az életet – amíg idő van, cselekedj jót mindenkkel! Az emberséges érzés is ezt parancsolja, hogy ne éljünk úgy egymás mellett, mint a farkasok. Isten egyenesen megparancsolja: szeresd az Urat... szeresd felebarátodat!

A példázatbeli gazdag elszakadt Istentől, s ez volt szívtelenségének oka. Nem volt élő Istene. Életét kikapcsolta Isten közösségéből, ezért nem látta meg a másikat. A böjt azt is jelenti: Istenre figyelni, szorosabb legyen a kapcsolat Istennel.

Az ember kikapcsolta Istent életéből, s így embertársát is! Vajon nem ez az igazság érvényesül rajtunk is mindenkor? Milyen rútot is lesz az ember így? A kutyák végzik el azt, amit az ember kellett, kell megtegyen? Mekkora a bűnünk? Nézzük meg a közösségi életet, mekkora a közömbösség, az önzés?! (Családok, gyülekezetek, népek, világ.)

b) Fedezzük fel újra, hogy a Szentírás üzenetére nagy szükségünk van. A tragédia az volt – a gazdagnál –, hogy végigélte földi életét, anélkül, hogy találkozott volna Istennel. Nem engedte, hogy az Úr beleszóljon az életébe. Amikor találkozott vele, az élet újramezdésének alkalmát elmúlt. Ma számunkra is ez a legfontosabb.

Kérdés: találkozottam-e az élet Urával? Az ígében is? Közgondolkodásunkban: az élet a bölcsőtől a koporsóig tart. És egyetemes igazság, hogy mindnyájunknak meg kell halni. S ezzel vége az életrajzírásnak. A példázatban Jézus folytatja a két ember életrajzát. Itt derül ki, az életnek és halálnak Ura van. Találkozni kell Vele. Őt nem lehet kikerülni.

De Ő készít ilyen alkalmakat, mert tudja, ismeri életünket, szívünket vizsgálja. De azért mégis felteszem a kérdést: ismered-e, ismerem-e, ismerjük-e az élet és halál Urát?!

c) Isten lehetőséget kínál – az ige fényében –, hogy vegyük észre a felebarátot. Azt, aki mellett figyelmetlenül elmegyünk, pedig a kapunk előtt van, aki reánk szorul, akire nézve kaptuk a testi-lelki javakat.

Testvéreim, a társadalom: néma, süket, vak..., te ne légy: süket, vak....

Az ige hallgatása és Lázár meglátása között szoros kapcsolat van. Ha jól halljuk az igét, akkor látnunk kell, hallanunk kell a kiáltásokat. Ma többet ér a látványos csoda, mint az ige. Ma is érvényes Néró mondása: cirkuszt a népnek!

Fedezzük fel újból, hogy a Szentírás üzenetére nagy szükségünk van. Az ige szól, és bele kell hogy szóljon az életünkbe.

d) A felebarátot lefelé nézve lehet észrevenni, de lenézés nélkül kell szolgálni. Vajon nem Jézus Krisztus volt a szegény Lázár, aki az egyház kapuja előtt ült? (Istálló, elhagyatott, bűnösök közt a kereszten feszítették meg.) Észrevettük-e Őt az éhező, a szomjazó, a jövevény, meztelen, beteg, fogoly felebarátban? (Mt 25) Észrevenni annyit jelent, hogy kezd fájni a másik ember, akit meg kell menteni! Van-e bennem szeretet? Szerethetek valakit, aki nem tud szeretni? Az ige felelőssé tesz. „Van őt testvérem!” – mennyi mindentről beszéltem velük, csak a legfontosabbat nem mondtam el. Vannak szüleim, gyermekeim, barátaim – elmondtam-e a legfontosabbat, hogy a gyötrelmek helyére ne jussanak! Vagy úgy gondolkozom, én elrontottam az életemet, rongta el más is. Riadót kell fújni, mindent meg kell tenni – másokat is menteni! Életet menteni!

e) Ez a mai példázat sürgető felhívás! „Ma, ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket.” Olyanoknak mondta Jézus ezt a példázatot, akik csodát vártak Tőle és nem hittek az élet Urában, Istenben. Jézus őket akarta felrázni, Istenhez vezetni.

Mi visszaélünk, ha a szegény Lázárokat akarjuk megnyugtatni – szenvedjétek, sírjátok – Istennél majd kárpótlást kaptok mindenért.

Felrázni akar minket, ébreszteni mindnyájunkat, amíg nem késő, másokat megmenteni, szeretettel – szolgálattal!

Azért kell az igét hallgatnunk, Mózeset és a prófétákat, mert a Szentírásból tudjuk meg, hogy nincsen olyan elrontott élet, amit újra ne lehetne kezdeni! Ma, most! Ámen.

László Lehel

Nagysolymos

A tékozló fiú példázata

Alapige: Lukács 15,11–24

Bibliolvasás: Máté 20,1–16

Az egész Szentírás központi üzenetének, szívének szokták nevezni a szeretet nagy parancsolatát: szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat. E két parancsolat tulajdonképpen összefoglalása mindannak, amit Isten törvényében tölünk követel. A mai istentiszteleten e parancsolat első részéről lesz szó, hiszen a tékozló fiú története a mindenkori embernek az Istenhez való viszonyát taglalja. Mindjárt a prédikáció elején le kell szögeznünk, hogy nem egyszerű, nem magától értetődő dolog szeretni az Istent. Természetünknel fogva inkább arra törekszünk, hogy függetlenítsük magunkat Őtőle, gyakran elfelejtkezünk Róla, nem vesszük figyelembe akaratát, vagy ahogy a Heidelbergi Káté kemény, de mély igazságot hordozó szavai megfogalmazzák, hajlamosak vagyunk Istent és felebarátunkat nemcsak nem szeretni, hanem egyenesen gyűlölni. Lehet, hogy ez kifejezés sok mai ember számára túlzásként hat, de alapvetően akkor sem lesz jobb a helyzetünk, ha mondjuk így fogalmazzunk: természet szerint közömbösekké vagyunk Istennel és fele-

barátainkkal szemben. Sőt, nemcsak hogy közömbösek vagyunk, hanem szüntelenül törekszünk a Tőle való elszakadásra, mert úgy gondoljuk, Isten törvényei korlátozzák szabadságunkat, nem engedik, hogy kedvteléseinknek éljünk. Hogy mennyire elhibázott ez a fajta gondolkodásmód, az kiderül a tékozló fiú történetének mindjárt a legelején, ahol tulajdonképpen az Istentől való elszakadásról és annak következményeiről értesülünk. Visszataszító számunkra, ahogy a példázatban szereplő kisebbik fiú érzéketlen módon, az apja méltóságát lábbal tiporva kikéri a családi vagyon rá eső részét. Ráadásul a korabeli társadalomban ennél durvább sértést el sem lehetett volna képzelni egy apával szemben, mint kikérni még élete folyamán az örökséget. Mintha csak ezt mondta volna a tékozló fiú: – Apám, azt kívánom, bárcsak meghalnál, hiszen azzal, hogy élsz, megakadályozol abban, hogy jól érezzem magamat és a saját életemet éljem. Az akkori időben az ilyen viselkedés megbocsáthatatlan súlyos véteknek számított, hiszen nemcsak az apát, hanem az egész közösséget megkárosította a fiú, olyasvalamihez nyúlt hozzá, ami az egész közösség alaptökéjének számított, amit féltve őriztek és megtartásáért nemzedékeken keresztül küzdöttek.

Amikor Jézus Krisztus elmonda, hogy a tékozló fiú milyen követeléssel állt elő, akkor a hallgatóság bizonyára azt a folytatást várta, hogy az apa dühbe gurul, kitagadja fiát a családból, esetleg meg is bünteti. Egy ilyen reakciót teljesen jogosnak tartottak volna. Mégsem ez történik, hanem az, hogy az apa teljesíti a fia kérését és hagyja őt elmenni. Nem bünteti meg rögtön tékozló gyermekét, hanem mint egy jó pedagógus, türelemmel viseltetik irányába. Már itt a történet legelején tükröződik egy alapvető gondolkodásbeli különbség az apa és fia, az Isten és ember között. A fiú az apjához való viszonyában csak a vagyont helyezi előtérbe, és azt, hogy miképpen sajátíthatja ezt ki magának. Az apát nem érdekli a vagyon, hanem csak a fiú és az, hogy miképpen lehet őt megmenteni. Természetesen Isten soha nem kényszer alkalmazásával bírja jobb belátásra az embert, nem akarja, hogy rabszolgák módjára engedelmeskedjünk, hanem engedi, hogy adott esetben magunk jöjjünk rá gondolkodásunk elhibázott voltára. A fordulópont, vagyis a tévedés egyértelművé válása a tékozló fiú esetében hamar meg is történik: a példázat rövid, tényszerű megállapításokban közli velünk az erkölcsi romlás útjára lépett ifjú bukását. Tulajdonképpen nincs is mit részletezni ezen. Mindenki el tudja képzelni annak a folyamatnak a lezajlását, amelynek végén a pénzt, örökségét elköltő ifjú a disznóvályúnál köt ki, mégpedig oly módon, hogy szegénységében a disznók eledeléből kívánt enni, de még abból sem adnak neki. Ez a történet számtalan esetben ma is megismétlődik, mert ahogy a Szentírás láttatja velünk a bűnt és annak következményeit, annak ma is mindenre egyformán kiterjedő érvénye van. Sőt nemcsak az egyes emberek életére nézve van érvénye ennek a megállapításnak, hanem egész közösségek, sőt nemzetek életére is. Számtalan olyan példát lehet felhozni, amikor egész népek tűntek el a történelem süllyesztőjében ennek az Istentől való elrugaszkodásnak és az azzal együtt járó erkölcsi romlásnak a következtében. A tékozló fiú lealacsonyodása azonban még korántsem a vég. Akkor, amikor az emberek gondolkodása szerint nincs többé visszaút, Istennél még mindig van egy lehetőség a számunkra, amelyet ha alázatosan elfogadunk, akkor jó reménységünk lehet a szabadulásra. Itt a felolvasott igében is egy olyan fordulat következik be ezen a ponton, amely a talpraállás lehetőségével jár együtt. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a tékozló fiú bűnbánatot tart, aminek aztán egyes következménye lesz az apa–gyermek kapcsolat újraértékelése. Nagyon fontos, hogy megtörtént a tévedés beismerése, különben nem teremthető volna meg a megjobbulás feltétele. Az, hogy hogyan jutott el a bűnbánatig, arról nem szól a történet. A disznók mellett volt ideje tépelődni tévedésén, a lényeg, hogy szembe tudott nézni bűneivel és kész volt leszámolni azokkal. Félreteszi minden büszkeségét, önértékét, amely meg-

akadályozhatná őt a bocsánatkérésben és elhatározza, hogy hazatér atyjához. Bűnbánata őszinteségét és mélységét még az sem homályosítja el, hogy egyelőre csak béresként, szolgaként akar az atyai házhoz visszakerülni. Talán ott van a szívében a vágy és elhatározás, hogy fiúként élhessen majd egyszer újból az atyai háznál, de mivel nem érzi méltónak magát arra, hogy az atya újból fiának tekintse, konkrétan csak annyi fogalmazódik meg benne, hogy bár legalább béresként hazakerülhessen. Ami aztán hazaérkezésekor, az apjával való találkozáskor történik, az minden reményét és elképzelését fölülmúlja. Az apa a kor szokásaitól eltérően elébe fut tékozló fiának, és már-már méltóságon aluli módon fejezi ki határtalan örömét fia megtérése láttán. Figyelembe se veszi a fiú szabadkozását, hanem magához öleli őt, megcsókolja és adja rögtön a fiúvá fogadtatás jelképeit: a pecsétgyűrűt, a sarut és a díszes ruhát. Ha a tékozló fiú eltávozásakor azzal mutatta meg atyai mivoltát, hogy nem korlátozta szabadságát, hanem engedte szabadon dönteni, most a szívélyes fogadtatással ismételten jelzi, hogy számára teljesen elfogadhatatlan a szolgáló-úr kapcsolat akkor, amikor gyermekeinek a hozzá való viszonyáról van szó. Az örömlakoma pedig mindennek a megkoronázása, amely előre vetíti annak a nagy lakomának a képét, amelyben a mindenkori hazatért tékozló fiak részesülnek a Mennyei Atya otthonában.

A prédikáció legelején abból indultunk ki, hogy az Isten szeretete a legfontosabb parancsolat, ami az ember számára mint kötelesség megfogalmazható. A példázatból pedig azt is megtudhattuk, miért fontos Istennek a szeretete. Így talán már könnyebb küzdenünk mindazon bűnök ellen, amelyek oly sokszor és sokféleképpen kísértenek bennünket. Mindenekelőtt pedig ebből a példázatból megtudhattuk azt, hogy Isten bűnbocsátó kegyelmét és üdvözítő hatalmát soha és semmilyen körülmények között nem zárja el tőlünk. Sőt nemcsak azt teszi lehetővé a mi számunkra, hogy feléje közeledjünk, hanem azt is bizonyítja, hogy szeret minket és nem akarja, hogy közülünk mégcsak egy is elvessen. Ennek a szeretetnek a legbeszédesebb bizonyossága Szent Fiának, az Úr Jézus Krisztusnak az áldozata, amely Istennek a legnagyobb kegyelmi tette volt az emberért, vagy az ige szavaival élve ez által ölelt magához bennünket az Isten. Krisztus megtörtétt teste és kiontott vére az a pecsétgyűrű, az a saru és az a díszruha, amelyet adott és ad szüntelenül nekünk Isten, hogy emlékeztessen bennünket istenfiúságunkra. A keresztes sokak számára ma is lehet botránkozás és bolondság, ahogy a példázatban szereplő atya cselekedete is annak számított a kívülről szemében, amikor elébe szaladt tékozló fiának. De azok számára, akik Isten szabadításának fontosságát megértik és megtapasztalják, azoknak a keresztes Isten üdvözítő hatalmának, bűnbocsánatának és megbékélésének jele.

A tékozló fiú újra összeköthette elszakított életét az atyjáéval az ő kegyelméből és jóságából. Legyen ez a példázat mindannyiunk számára áldott biztatás arra nézve, hogy őszintén tudjuk a bűn és kísértés tépázta életünket újra és újra felajánlani az Ő szolgálatára. Mert minél inkább átérezzük az Ő kegyelmének páratlanságát és nagyszerű voltát, annál biztosabbak lehetünk, hogy senki el nem szakíthat minket Tőle és az Ő szeretetétől, amelyet megbizonyított a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

A nagyobbik fiú

Alapige: Lukács 15,25–32

Bibliolvasás: Lukács 17,1–10

Az elmúlt istentiszteleten is idézett szeretet nagy parancsolatának a második feléről lesz szó ezen alkalommal, amely a felebarátunk szeretetére szólít fel bennünket. Ez semmivel se jelentéktelenebb, mint a parancsolat első fele, amely az Isten teljes szívükből, elménkből és erőnkéből való szeretetét parancsolja meg nekünk. Sőt, az első parancsolat nem is értelmezhető önállóan, a második elhagyásával, amint János apostol az első levele 4. részének 20. versében megfogalmazza: „Ha azt mondja valaki, hogy szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát?” Egy ilyen hazugság bűnébe esik a most felolvasott ige szerint a tékozló fiú bátyja, aki azért, hogy megvetéssel fordul hazaérkező testvére felé, azt is elárulja, hogy atyját sem szereti tulajdonképpen.

A múlt alkalommal, amikor a kisebbik, a tékozló fiú sorsának alakulását követtük nyomon, láttuk azt, hogy miképpen megy tönkre egy ifjú élete az Istentől való elszakadás, az ellene való lázadás következtében. Ugyanakkor láttuk azt is, hogy a legnagyobb távolságokból is el lehet indulni újra Isten felé, mert kegyelme gazdagsága az újrakezdés, az új élet lehetőségét sohasem zárja el előlünk. A példázat második részében a nagyobbik fiú magatartásán keresztül az Istenhez való viszonyulásnak egy másfajta módjáról olvassunk, hiszen mindjárt az ige legelején arra nézve találunk utalást, hogy a nagyobbik testvér másképpen sáfárkodott mindazokkal a dolgokkal, amiket a kisebb testvére eltékozolt. Rövid tényszerű megállapításban közli velünk az ige, hogy miközben a tékozló fiú hazaérkezik, az idősebbik fiú a mezőn van. Ezzel a megjegyzéssel úgy állítja eléink Jézus a nagyobbik fiút, mint a kötelességét teljesítő, dolgos gyermeket, aki teljesen ellentéte az öccsének, hiszen munkájával minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy hűségét és ragaszkodását bizonyítani tudja. Testvére hazatérésekor azonban valami más is kiderül erről a fiúról, ami gyökeresen megváltoztatja az eddigi helyzetet és az atyjához való viszonyulását. Kiderül róla, hogy féltékeny testvére, és nem tudja elviselni, sőt, mi több, igazságtalanságnak tartja testvérenek szívélyes fogadtatását. Nem érti, hogy lehet az, hogy az apa tékozló fiát, aki előzőleg súlyos vétket követett el vele szemben, most ilyen tisztelettel és szeretettel fogadja. Ha az emberi logika és igazságosság szemszögéből tekintünk erre a példázatra, akkor talán igazat adhatunk a nagyobbik fiúnak, de ne feledjük, Isten igazsága más, mint az emberek igazsága, és Isten bölcsessége más, mint az emberek bölcsessége. A tékozló fiúhoz való másfajta viszonyulásának indoklását Zákeus történetének a végén olvassuk, amikor Jézus Krisztus azt mondja: „...azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett” Bár Jézus itt a saját küldetéséről beszél, mi tudjuk azt, hogy az Ő küldetése nem más, mint az Atya akaratát cselekedni, és mert Isten türelmes és megbocsátó, ezért Jézus Krisztus is elfogadja a megtérő bűnösöket. Az apa tudja, nem tagadhatja meg tékozló fiától az újrakezdés lehetőségét, hiszen Ő azt akarja, hogy az ember éljen, és nem azt, hogy elvesszen.

A nagyobbik fiú egyelőre nem képes az apa szemével tekinteni testvére hazaérkezésére, sőt még az ő kéréseire sem hajlandó a helyzettel kibékülni. Szuggesztív erővel megfogalmazott ellentét-párban élezi ki a közte és testvére magatartása közötti különbséget, hogy sérelmeinek jogosságát igazolni tudja apja előtt. „Íme ennyi esztendőttől

fogva szolgállok neked, és soha parancsolatodat át nem hágtam: és nekem soha nem adtál egy kecskefiat, hogy az én barátaimmal vigadjak. Mikor pedig ez a te fiad megjött, aki paráznákkal emésztette föl a te vagyonodat, levágattad neki a hízott tulkot.” (Lk 15,29–30) Felháborodásának a jogosságát akarja igazolni. Mégis valami egészen mást árul el önmagáról. Szavaiból olyasvalamire derül fény, ami azt bizonyítja, hogy apja iránti érzelmei távolról sem tekinthetők a szeretet megnyilvánulásának. Magatartását sokkal inkább meghatározza egyfajta önző gondolkodásmód. A kisebbik fiú otthonról való elszakadásakor azt mondtuk, hogy őt az atyjának csak a vagyona érdekelte és nem az atya személyesen, és lám, most a nagyobbik fiúval kapcsolatosan is elmondható és megállapítható ugyanez.

Mennyire ismerős és szinte általánosnak mondható emberi magatartás ez ma is, testvéreim: az ember úgy érzi, hogy nem kapott eleget Istentől. Benne van a magatartásában az édenkerti őslázadás, amikor az ember valami olyasmi után kezd vágyakozni, amit az Isten nem neki szánt. Egyszerűen a Sátán biztatása nyomán jogot formál a tiltott gyümölcsre, mert úgy gondolja, hogy őt több illeti meg, mint amennyit kapott. És hát el lehet-e képzelnünk nagyobb sértést Istennel szemben annál, mint hogy az ember elhiszi a legkülönbféle helyekről jövő kísértő szót. Isten nem a legjobbat akarja neked, nem téged szeret, teremtett gyermekét a legtisztább szeretettel. Ezt az elferdült, önző gondolkodásmódot érezzük a nagyobbik fiú szavai mögött és ilyen értelemben azt mondhatjuk, ha nem is fizikailag, de lelkieben, akárcsak tékozló testvére, ő is távol került az atyjától. A vele folytatott párbeszédéből tulajdonképpen az derül ki, hogy a nagyobbik fiú, akárcsak tékozló öccse, elvben függetlenítette magát az atyjától. Egyelőre nem veszi észre: azzal, hogy otthon maradt, ő is csak kötelességét teljesítette. Az, hogy dolgozhat az atyai háznál, az számára is kegyelem és áldott lehetőség, nem beszélve arról, hogy neki nem is feladata saját munkájának értékelése, mert azt egyedül az atya ítélni meg csupán. Hányszor történt már meg a történelem folyamán, hogy emberi ítéleteknek idővel pont az ellenkezője bizonyosodott be, különösen akkor, ha ezeket az értékeléseket az ember önmaga munkájával kapcsolatosan hozta. Még ebben az egyértelmű helyzetben is, amikor tényleg úgy tűnik, hogy a nagyobbik fiú jogosan gondolja összehasonlíthatatlanul jobbnak magát testvérénél, igazak Jézus Krisztus más összefüggésbe mondott szavai: „aki önmagát felmagasztalja, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik”

Az Atya indoklása, akárcsak a kisebbik fiú hazatértekor, itt is egyszerű és méltóság-teljes: „Fiam, te mindenkor velem vagy és mindenem a tiéd!” Semmi nyomát nem találjuk a haragnak vagy kirekesztésnek, sőt az elfogadásnak és a megértésnek az újbóli megrendítő tanúbizonysága ez a rövid mondat. Ugyanaz a gyámoltó beszéd hangzik belőle, amit Izráel sok-sok nemzedéke kapott személyes biztatásként és vigasztalásként: „Ne félj, mert én megváltottalak, neveden hívtalak, az enyém vagy!” Ne félj attól, hogy mások többet kapnak, vagy hogy te bármiben is hátrátételt szenvedsz, mert íme minden, ami az enyém – és enyém e teremtett világ –, az a tiéd is. A kérdés csupán az, hogy elismered-e mindenekfölött – a te életed fölött is – az én tulajdonjogomat, amellyel sorodat és életedet irányítom?

Arról, hogy a nagyobbik fiú végülis bemegy-e a lakomára, nem értesülünk az igéből, Jézus ezzel is jelezni kívánta a történészek színpadára került hallgatóknak, hogy választaniuk kell, elfogadják-e a testvért testvérnek és betöltik-e a szeretet nagy parancsolatának a szintén nagyon fontos második részét, vagy sem. A választás kötelessége mindenki számára egyetemesen érvényes, és ha a felebaráti szeretet lesz a kiindulópontja válaszaik megfogalmazásának, akkor félre tudjuk tenni embertársainkal szembeni vélt vagy valós sérelmeinket, és igen tudunk mondani a Mennyei Atya békét és megbocsátást sürgető szavára.

A nagy örömlakomán pedig bizonyos vagyok, hogy arra is rádöbbenünk, Isten és embertársaink szeretetközösségében ezerszer többet nyertünk, mint amennyit „veszítettünk” Mondjunk tehát mindenkor igent Isten meghívására, életünket megszólító szavára úgy, ahogy ezt az igent egyik nagyszerű költőnk, Tóth Árpád az *Isten oltó-kése* című versében nagyon szépen megfogalmazza. A vers a következőképpen hangzik:

Pénzt, egészséget és sikert
Másoknak, Uram, többet adtál.
Nem kezdek érte mégse pert
És nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem én vagyok az első mostohád;
Bordáim közt próbáid éles kését
Megáldom, s mosolygom az ostobák
Dühödt jaját és hiú mellverését.

Tudom és érzem, hogy szeretsz:
Próbáid áldott oltó-kése bennem
Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,
Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz
A kín, mert tudom tied az én harcom,
És győztes távolokba néz
Könnyekkel szépült, orcád-fényű arcom.

Ámen.

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

A megdicsőülés hegyén

Alapige: Lukács 9,29–31

Bibliaalvasás: Filippi 2,5–11

Ezekben a hetekben a Jézus szenvedésével foglalkozunk. Elkísérjük Őt a szenvedés, a keresztség útján. De most még nem vagyunk ott. Most a megdicsőülés hegyén állunk, ahol három földi ember és három mennyi lény van jelen. Ott van a három tanítvány, akik látták már, hogy Jézus legyőzte a halált, nemsokára ők hárman lesznek jelen a Gecsemáné kertjében a Jézus lelki gyötrődésénél. Most annak lehetnek tanúi, hogy Jézusban a menny és a föld találkozik egymással. Hárman vannak a mennyből is. Kettő közülük Isten szolgálja volt az Ótestamentumban, a harmadik maga az Úr, aki a mennyből jött, az Isten Egyszülött Fia.

Mózes és Illés nem annyira személyként jelennek itt meg, hanem mint két nagy tisztség hordozója, mint a törvény és a próféták megtestesítői. Ők mindketten, a törvény és a prófécia által sokat szóltak a Jézus szenvedéseiről. Mózes mint a törvény adója jelenik meg, annak a törvénynek a kijelentője, amely megmutatja az ember romlottságát, elesettségét, hogy az nem képes eleget tenni Isten akaratának. Jézus magára kell hogy vegye a törvény átkát és tökéletesen be kell töltsen azt. Illés a prófétákat képviseli, akik szintén szenvedélyesen hirdették a népnek Isten akaratát, akik előremutattak arra, aki ezt az akaratot majd cselekedni fogja, aki szenved majd népe bűneiért.

Jézus itt elváltozik. A tanítványok meglátják, hogy Jézus így is visszamehetett volna az Atyához dicsőségének és hatalmának teljes ragyogásában és fényességében, olyan

tisztaságban és érinthetetlen szentségben, amelyet ők fel sem tudnak fogni. De Jézus nem így fogja elhagyni ezt a világot, hanem az emberi élet, az emberi bűn minden nyomorúságát, tisztátalanságát, elesettségét hordozva.

Jézus szenvedése és halála betölti a Mózes által adott törvényt. Ebben a törvényben Isten kijelentette, hogy mi a jó és mi a rossz. De ebben a törvényben az is nyilvánvalóvá lett, hogy mi nem tudjuk cselekedni a jót, mert teljességgel rosszak, romlottak vagyunk, hogy mi nem tudjuk Isten szent törvényét, szent parancsait megtartani. Nem tudjuk, mert nem is akarjuk, és nem akarjuk, mert nem is tudjuk. Mózes törvénye vádol minket, mert az betöltetlen maradt. De amikor Jézus eljött a földre, akkor benne az érkezett meg, aki először és utoljára betölti a törvényt. Benne a teljes és tökéletes engedelmeség érkezett meg erre a földre, Ő tisztán és mocsoktalanul megtartotta a parancsolatot. De Jézus ezt nem önmagáért tette, hanem értünk és helyettünk. Ő magára vette a mi engedetlenségünket, tehetetlenségünket, mindazt, amit mi elrontottunk és megrontottunk. Az Ő szenvedése, az Ő engedelmessége a mi megtartatásunk. Az Ő engedelmeségének gyümölcsét Ő nekünk akarja ajándékozni.

Krisztus szenvedése és halála nem csak a törvényt, hanem a próféciaát is betöltötte. Ezért jelenik meg a megdicsőülés hegyén Mózes mellett Illés, a nagy próféta is. Illés személye itt azt hirdeti, hogy Jézus azt is tökéletesen betöltötte, amit a próféták hirdettek. A próféták igehirdetésének középpontjában az ítélet és a kegyelem hirdetése állott. Krisztus keresztyében mind a kettő jelen van, és mind a kettő betöltetik. A próféták szenvedélyesen hirdették Isten ítéletét, ami a nép bűnei miatt kell hogy eljöjjön. Hirdették azt, hogy Isten igazságos Isten, aki nem hagyhatja a bűnt büntetés nélkül. De ugyanilyen szenvedélyesen hirdették azt is, hogy Isten a kegyelem Istene, aki nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy az megtérjen és éljen. Hirdették a kegyelem diadalát az ítélet felett. Ez a prófétai szó is Jézus halálában és szenvedésében teljesedett be.

Az Ószövetség két nagy személyisége jön a megdicsőülés hegyén Jézushoz, a törvény és a próféták képviselői. Ezek után feltehetjük a kérdést, hogy hol van a főpap, ő miért nem jelenik meg? Miért nem jelenik meg Áron is Mózes és Illés társaságában? Hát azért, mert a Főpap itt van, az maga Jézus Krisztus. Ez az egyetlen Főpap most nemsokára elindul Jeruzsálem felé, ahol bemutatták az ezernyi áldozatot, ahol patakokban folyt a bakok és a bikák vére, hogy bemutassa a nagy áldozatot, az egyetlen áldozatot, amelyre az ószövetségi áldozatok is mutattak. A sok kiontott áldozati vér után most ki fog folyni az ártatlan Barány vére, amely meg tudja tisztítani népét annak bűneitől. Ő egy személyben az áldozó és az áldozat, hogy így szerezhesen tökéletes engesztelést a mi bűneinkért. Jeruzsálem meg fogja ölni a Prófétát, a Főpapot, mert ennek így kellett történnie az Isten eleve elvégzett tanácsa és végzése szerint.

De ez a vér megtisztítja a földet, ennek az áldozatnak az ereje egy darab mennyet tud létrehozni ezen a földön. A Jézus vére el tudja végezni azt, amit a törvény és a próféciaák nem tudtak együttesen sem elvégezni. Az ember a Golgotán a törvényt és a próféciaát lábbal taposta. Sehol sem lesz nyilvánvalóbbá az ember nyomorúsága és elesettsége, mint a Golgotán, mint Jézus keresztyében. De ebben van az ember felemelkedésének, megváltásának, megdicsőülésének egyetlen lehetősége és záloga is. Mózes kőbe véste a törvényt, a parancsolatokat, Jézus a szív hústábláira saját vérével írja fel azokat. A próféták igehirdetése kiülről próbáltak az emberre, Isten népére hatni, a Jézus váltsága belülről formálja át az embert. Amire Mózes és Illés, a törvény és a próféták képtelenek voltak, Jézus azt végezte el. Mi ezekben a böjti hetekben erre gondolhatunk, ezért adhatunk hálát. Megváltásunkért semmit se tehattunk, azt csak elfogadhatjuk Jézus kezéből. És engedhetjük, hogy miközben erre gondolunk, miközben ezért hálát adunk, bennünk is megtörténjen az átváltozás nagy csodája, hogy Ő bennünk is elvégezhesse a maga áldott munkáját. Ámen.

Prédikáció úrvacsoraosztáskor

Dr. Victor János

Krisztus és a kereszt*

„... az én emlékezetemre...”

1Kor 11,24

Van ebben az utasításban valami, ami felett könnyen átsiklik a megszokottság féligéberségével a figyelmünk, pedig kár meg nem állanunk mellette néhány áhítatos percre. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” – mondja Jézus. Pedig olyan természetesen adódott volna, hogy inkább azt mondja: „Ezt cselekedjétek az én halálomnak emlékezetére” – mint ahogy később csakugyan mondja is: „Valahányszor eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek.”

Hiszen a megtörtött kenyér és kiomló bor olyan világosan és határozottan az Ő testének megtörtetését és az Ő véreinek kiomlását állították akkor és állítják azóta is mindig az Ő tanítványainak szemei elé. Semmi kétség nem lehet aziránt, hogy ennek a szertartásnak a szereztetések az Údvözítőnek lelkét éppen és teljesen a másnapi, előre látott események foglalták le és az úri szent vacsorával is az Ő bekövetkezendő megáldoztatásának akart örök emlékjelet állítani tanítványai között. És mégis, a hangsúlyt Ő nem az eseményekre, hanem azok hőisére, nem a reá váró szenvedésekre, hanem Önmagára a Szenvédőre, nem a bekövetkezendő tényekre, hanem az azok középpontjában álló személyiségre helyezi. „Az én emlékezetemre...” – úgymond.

Ez, ha elgondolkozunk rajta, két dolgot jelent okvetlenül. Először is azt, hogy Jézus szerint az Ő egész személyisége benne foglaltatik abban a nagypénteki történetben, amelyre odaadta magát áldozatul, testét megtörtetésre, vérét kiontásra. Aki ismeri az Ő kereszthalálát, az ismeri Őt. Ha minden más feledésbe merülne is, amit életében mondott és cselekedett, ez az egyszerű szertartás, amelyben kiábrázolják az Ő halála, ében tartaná minden időkre nemcsak valaminek az emlékezetét, ami hozzátartozik az Ő földi pályájához, hanem mindenestül fogva az Ő emlékezetét.

Pedig milyen gazdag volt az Ő élete halálától eltekintve is olyan mozzanatokban, amelyek felejthetetlen nyomokat hagyhattak az emberiség emlékezetében. Hiszen tudunk mi a történelemből példákat arra, hogy egy-egy személyiségnek az emléke egyetlen esemény révén maradt fenn az utókor számára, és amíg azt a bizonyos eseményt emlegetik, emlegetni fogják az ő nevüket is. De ennek rendszerint az a magyarázata, hogy az illetőkről nem tudunk semmi egyebet. A jelentéktelenségnek, vagy legalábbis az ismeretlenségnek a homályos mélységeiből vetette fel őket az események hullámverése egy szempillantásra valamilyen hőstettnek, esetleg valamilyen nagy gonosztettnek a magaslatára, ahonnan azután alakjuk ellátszik késő évszázadokra. De Jézus nem az ilyenek közé tartozik. Ő nem az elmosódó szürke tömegből emelkedett ki hirtelen, amikor föllép a Golgota oltárára. Az Evangéliumok utolsó harmadrészét, amelyben el van mondva halálának története, megelőzi az Evangéliumoknak első két harmadrésze, telve drága kincseivel a róla följegyzett emlékeknek.

És mégis az úri szent vacsorához fűzött utasítása azt jelenti, hogy ha valaha választanunk kellene az Evangéliumok első két harmada és utolsó harmada között, Jézus szerint habozás nélkül az utóbbit kellene választanunk. Ő az Ő halálának emlékezetében

* A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

akarta egész emlékezetét megörökíteni. Ebben az egy tényben, úgy látta, egészen benne van mindaz, amit az embereknek mondani akart és amit az embereknek nyújtani akart.

Mindaz, amit csodálatos tanításában mondott a mennyei Atya szeretetéről, hogy milyen drága öneki a legutolsó földi gyermeke is, hogy milyen mélységes hosszútűréssel és megbocsátással várja vissza és keresi meg az elveszetteket, hogy milyen másíthatatlan felséges akarattal munkálja az Ő diadalát, míg végre meghódol neki és az Ő országává lesz ez az egész föld, hogy milyen királyság rejlik az alázatos szolgálatban és milyen örökre dicsőségesen megnyert élet az odavesztett élet, és a többi felejthetetlen igazság mind: csak előre bocsátott hajnali sugárzás volt, ami után el kellett jönni a nap teljes ragyogásának. És ez az Ő kereszthalálában történt meg. Az volt az Ő igazi prédikációja, amelyhez képest minden előző beszéde csak bevezetés volt. És minden csodatétele, amellyel betegeket gyógyított, vakokat látókká tett, éhezőket jól tartott és halottakat támasztott – mind csak utalás volt valami még nagyobb szabadításra, csillogó, de mégis magában véve elégtelen előlegrépenz valami még sokkal nagyobb ajándékra, a büntől és kárhózzától való örök váltságra, aminek megszerzésére a keresztre hajtotta Őt az emberekhez való irgalmassága.

Másoknál a halál félbemaradást jelent talán, aminek az emléktől fájó szívvel fordulunk el, hogy legalább azt a töredék-életet szemlélhessük, ami megelőzte. Jézusnál a halál beteljesedést jelentett és azért nem fordítjuk el tekintetünket róla, hanem ellenkezőleg: ha Ő róla akarunk megemlékezni, éppen az Ő testének megtöretését és vérének kiontását idézzük a szemek elé. Az Ő kereszthalálában lett Ő éppen azzá, aminek örök hálával tiszteljük és imádjuk: Megváltónkká.

A másik dolog, amit meg kell értenünk a halála tényének és egész személyiségének ebből az összefolyásából, önként következik: nem érti meg az Ő halálát az, aki nem érzi ki belőle Jézusnak egészen személyes megnyilatkozását. És nem jól emlékezik meg ennél az asztalnál sem az Ő testének megtöretéséről és vérének kiontásáról, aki csak tényeket, ha még oly isteni tényeket is idéz fel a lelkében. Ő róla emlékezünk itt meg. Ő maga tárja ki felénk általszögezett kezeit és Ő maga szól mihozzánk, úgy, ahogy csak Ő szólhat és ahogy csak a szívünk titkos hallása foghatja föl azt.

Az Ő áldott emlékezetére cselekedjük hát azt, amit erre a végre rendelt nekünk! Ámen.

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkigondozói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (3.)

Második fejezet

Kegyelem – kinek van rá szüksége?

„Isten pedig ezt az igazságát most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség: mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének. Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által.”

(Róm 3,22–24)

Sam és Pam jó barátok voltak, bevándorlókként érkeztek az Egyesült Államokba Quadorából. Saját házat akartak vásárolni, és éppen volt is kettő eladó, amelyeket történetesen ugyanaz a vagyonos ember árult. Mindkét ház ára 100 000 dollár volt. Sam tarsolyában 500 000 quadro volt – Quadora pénzneme –, Paméban pedig 1 000 000.

Tudták, hogy 1 quadro nem ér meg 1 dollárt, de feltételezték, hogy mégis be tudnak váltani annyi quadrót, hogy házat tudjanak vásárolni. Igen ám, de Quadorában nagy infláció tört ki, és a quadrót annyira leértékelték, hogy teljesen elértéktelenedett. A bankok nem váltották be quadróikat dollárra. Tovább bonyolította a helyzetet, hogy a háztulajdonos, egy gazdag üzletember, nem volt számukra ismeretlen. Még quadorai tartózkodásuk idején mindketten üzleti kapcsolatban álltak vele, és jelentős adósságot halmoztak fel vele szemben. Sam körülbelül egy millió dollárral, Pam pedig 500 000 dollárral tartozott neki. Mivel a quadro teljesen elértéktelenedett, még csak el sem tudták kezdeni adósságuk törlesztését, nem hogy házat vásároljanak maguknak.

Történt azonban egy furcsa dolog. A gazdag ember – meghallván, hogy Pam és Sam az Egyesült Államokban tartózkodnak, és tudván, hogy csak értéktelen quadróik állnak rendelkezésükre – felkereste őket. Annak ellenére, hogy adóssai voltak, eltörölte tartozásukat. Mindegyiküknek odaadta azt a házat, amelyet eredetileg meg akartak vásárolni, teljesen bebútorozva, a közműdíjak és fenntartási költségek halálukig szóló kifizetésével.

Ez a történet jól illusztrálja, hogyan működik Isten kegyelme. Erkölcsi értékítéletünk és jó cselekedeteink „árfolyama” értéktelen Isten szemében. Még tovább megyek: annyira el vagyunk adósodva a bűneink miatt, hogy a tartozásunkat Istennek még részletekben sem tudjuk kifizetni.

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

A kegyelem bibliai értelmezése

Egyszer hallottam egy meghatározást a kegyelemről, amely szerint Isten kipótolja a különbséget az Ő igazságos törvénye és a mi saját fogyatékoságaink között, hiszen mi nem tudunk megfelelni követelményeinek. Senki sem elég jó ahhoz, hogy kiérdemelje a megváltást – mondja a meghatározás –, így Isten kegyelme egyszerűen kiegészíti azt, ami hiányzik belőlünk. Néhányan több kegyelmet kapnak, mint mások; de mindannyian annyit kapunk, amennyire szükségünk van ahhoz, hogy miénk legyen a megváltás. Senki nem fog azért elveszni, mert a számára szükséges kegyelemért neki kellett „megdolgoznia”

Isten igazán nagyvonalúnak tűnik ebben a meghatározásban, ugye? Kipótolja a mi hiányainkat. A meghatározással mindössze az a probléma, hogy nem igaz. Isten kegyelmének mélyeséges félreértelmezését tükrözi, és egyáltalán nem ad helyénvaló képet a szent Isten előtti bűnös állapotunkról. Biztosnak kell lennünk abban, hogy a kegyelemről biblikusan gondolkodunk, mert a kegyelem az evangélium lényege. Természetesen nem szükséges, hogy valaki a kegyelem minden teológiai összefüggését értelmezni tudja ahhoz, hogy üdvözüljön. Ám ha valaki rosszul értelmezi a kegyelmet, akkor az valószínűleg azt jelenti, hogy nem igazán érti az evangéliumot.

A könyvem arról szól, hogy miként *élhetünk* kegyelem által. Ehhez azonban – két okból is – biztosan kell tudnunk, hogy valóban értjük-e *az üdvözítő* kegyelem fogalmát.

Először: mindaz, amiről a következő fejezetekben szó lesz, feltételezi, hogy, kedves Olvasó, megtapasztaltad már Isten üdvözítő kegyelmét – és egyedül Jézus Krisztusra bízad örökre szóló megváltásodat. Végzetes igazságtalanság lenne, ha engedném azt hinned: Isten kegyelmének csodálatos gondoskodása, amelyet a következő fejezetekben tárgyalunk, Tiéd lehet – Jézus Krisztus váltságművének személyes elfogadása nélkül.

Másodszor: bár e kötet a kegyelemben bővelkedő életről szól, a kegyelem mindig ugyanaz, Isten akár a megmentésünkre, akár az átformálásunkra használja. Bárhogyan is határozza meg a Biblia az üdvözítő kegyelmet, egyazon meghatározás illik az örök életünkre és a keresztyén élet mindennapi harcaira is.

Isten kegyelmi ajánlata

Isten ezt mondja nekünk: „Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek! Jöjjetek, vegyetek és egyetek! Jöjjetek, vegyetek bort és tejet, nem pénzért és nem fizetségért.” (Ézs 55,1) Az evangélium azoknak szól, akiknek nincs pénzük és jó cselekedeteik. Hív bennünket, hogy „vegyünk” megváltást pénz és fizetség nélkül. Figyeljük azonban meg, hogy a meghívás azoknak szól, akiknek egyáltalán *nincs* pénzük – s nem azoknak, akiknek kevés a pénzük. Isten kegyelme gyakorlásakor nem kipótolja a különbséget, hanem Ő maga fedezi a megváltás összes „költségét”, az Ő Fián, Jézus Krisztuson keresztül.

Pál apostol a Rómaiakhoz írt levelében beszél erről a kérdésről, amikor azt mondja: „nincs különbség” (3,22). Nincs különbség zsidó és pogány, vallásos és nem-vallásos, a legkifinomultabb erkölcsű személy és egy züllött alak között. Egyformák vagyunk, mindnyájan vétkeztünk, és híjával vagyunk az Isten dicsőségének.

Azt állítani, hogy Isten kegyelme kiegészíti mindazt, amiben mi nem tudunk megfelelni elvárásainak, olyan, mintha összehasonlítanánk két ember azon próbálkozását, hogy megpróbálják átlépni a Grand Canyont. A kanyon két széle átlagosan 14,4 kilométerre van egymástól. Tegyük fel, hogy az egyik ember kilenc méterre, a másik pedig két méterre tud kilépni a szélétől. Mi közöttük a különbség? Valóban, az egyik személy ötször olyan távolra tud kilépni, mint a másik, de összehasonlítva a 14 kilométerrel ez

semmit nem változtat a tényen. Pontosan úgy, ahogyan a quadrók példázata esetében láttuk, az erőfeszítés itt is reménytelennek tűnik. Amikor Isten hidat épített a bűneink „Grand Canyon”-ja felett, nem állt meg tőlünk kilenc méterre, de még kettőre sem. Az egész hidat építette meg.

Még a Grand Canyon hasonlat sem tudja megfelelően bemutatni kétségbeejtő helyzetünket. Ugyanis ahhoz, hogy a példa életszerű legyen, azt kellene feltételeznünk, hogy az emberek *megpróbálják* átlépni a kanyont. Vagyis: sokan küzdenek azért, hogy a mennybe jussanak, de minden becsületes erőfeszítésük ellenére, nem képesek áthidalni az embert Istentől elválasztó bűn rettenetes szakadékát.

Ugyanakkor azt kell látnunk, hogy alig akadnak olyanok, aki megpróbálják kiérdemelni helyüket a mennyben. Talán azon kevesek egyike volt Luther Márton, aki megtérése előtt mindent megpróbált, hogy elnyerje a lelki békességét és üdvbizonyosságra jusson. Az emberek zöme inkább azt gondolja, hogy amiként eddig élt, az elég a mennybe jutáshoz. Senki sem tesz becsületes erőfeszítést arra, hogy akárcsak megnövelje lépteinek hosszát is a kanyon átjutásához. Ehelyett gondolatban leszűkítettük a kanyon szélességét pont annyira, amennyit kényelmesen át tudunk lépni anélkül, hogy eddigi erőfeszítéseinket megnövelnénk. Akinek az erkölcsi élete hozzávetőlegesen a kilenc méterhez közelít, az a távolságot kényelmes 8,8 méterre szűkítettnek látja; aki pedig csak két métert tud lépni, annak a kanyon csak 1,5 méteres. Mindenki arra számít, hogy Isten elfogadja eddigi erőfeszítéseit, mint megfelelő értékű „valutát” arra, hogy házat „vásároljon” magának a mennyben.

A legtöbb ember biztos a saját igazságában, akárcsak Jézus első hallgatósága, akik hallották a farizeusok és vámszedők példázatát (Lk 18,9–14). Lehet, hogy töprengéseknek egy-egy komolyabb pillanatában elfogja őket a kétség, és beismerik, hogy távolról sem tökéletesek, de alapvetően jónak tartják magukat.

Manapság legtöbbünknel az a probléma, hogy nem hisszük el, mennyire rosszak vagyunk. Sőt inkább azt feltételezzük, hogy igenis jók vagyunk! 1981-ben látott napvilágot egy könyv, amely a szenvedés és a fájdalom nehéz kérdéseivel foglalkozott. Megjelenése után hamarosan a legnagyobb példányszámban eladott könyvek listájának élére került. A címe: *Amikor rossz dolgok történnek jó emberekkel*. A könyv alap gondolata, mint a címe is mutatja, az a feltételezés, hogy a legtöbb ember „jó”. A szerző, Harold Kushner szerint a jó emberek „átlag emberek, kedves, barátságos szomszédok, nem különösképpen jók, de nem is különösképpen rosszak.”

Ezzel szemben Pál azt mondja, hogy mindannyian rosszak vagyunk. Nézzük meg újra a Róm 3,10–12 verseket:

Amint meg van írva: nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki érti, nincsen, aki keresi Istent. Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen, aki jót tesz, egyetlenegy sincs.

Mindezek azért írtak le, hogy alátámasszák Pál következő kérdésre adott válaszát: Mi (zsidók) talán „különbek vagyunk (mint a pogányok)?” A felelet: „Egyáltalán nem! Hiszen előbb már kimondtuk azt az ítéletet, hogy zsidók (a kor vallásos emberei) is, görögök (a kor „bűnösei”) is mind bűnben vannak...” (Róm 3,9).

Harold Kushner értékelése, amely szerint minden ember alapvetően „jó”, és Pál apostol látása, amely szerint minden ember alapvetően „rossz”, teljesen más irányultságból fakad. Kushner rabbi szerint jó vagy, ha kedves és barátságos szomszédnak látszol. Pál apostol (és más szentírók) szerint azonban minden ember rossz, mert mindannyian elidegenedtünk Istentől, és fellázdunk ellene.

A magunk útját járjuk

Az emberiségre vonatkozó legrettenetesebb vádirat az Ézs 53,6-ban olvasható: „Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta.” Mindenki a maga útját járta. Ez a bűn lényege, a magva – *a magunk* útját járjuk. Lehet, hogy jótékony célokra adakozunk, míg más kirabol egy bankot. De egyik cselekedet sem Istenre nézve történik; mindketten saját utunkat járjuk. Abban a világban, amelyet egy mindenható Teremtő irányít, ez lázadásnak, bűnnek számít.

Tételezzük fel, hogy egy ország valamely területe fellázad a központi kormányzat ellen. Lehet, hogy az itt élő lakosok alapvetően tisztességes, becsületes és egymásra odafigyelő emberek. Ám ez teljesen lényegtelen a központi kormány szempontjából. A kormánysszervek számára ebben a pillanatban egyetlen probléma létezik: a lázadás. Amíg ez a helyzet meg nem oldódik, semmi más nem számít.

Napjaink realitásainak fényében ez az illusztráció könnyen erejét veszítheti. Néhány kormány annyira nyilvánvalóan megvesztegethető és igazságtalan, hogy örömmel vennénk tudomásul, ha egy-egy országrész fellázadna ellene. Sőt lehet, hogy némely esetekben a lázadást igazságos cselekménynek tartanánk.

Isten kormánya azonban tökéletes és igazságos. Erkölcsi törvénye „szent, igaz és jó” (Róm 7,12). Még soha senkinek nem volt elfogadható érve arra nézve, hogy fellázadjon Isten uralma ellen. Lázadásunknak egyetlen oka van: lázadóknak születtünk. Velünk született önfejű hajlamunk arra sarkall, hogy a saját utunkat járjuk. Inkább felállítjuk a saját, belső kormányunkat, mintsem hogy alárendeljük magunkat Istennek.

Nem arról van szó, hogy valaki közülünk bűnössé *vált* szerencsétlen gyermekkori környezete miatt, míg mások egy magasrendű erkölcsi környezet áldásait élveznék. Éppenséggel *mindannyian* bűnösnek születtünk, romlott természettel, önfejűen, a saját utunkat járjuk. Dávid így ír erről: „... én bűnben születtem, anyám vétekben fogant engem” (Zsolt 51,7). Meghökkenítő állítása szerint már anyja méhében bűnös volt, a terhesség ideje alatt, amikor még cselekedetei nem voltak, sem jók, sem rosszak.

Egy keresztyén szerző tette fel a következő kérdést egyik folyóiratban: „Hogyan higgyek tovább egy olyan Istenben, aki *ártatlan* gyermekekre haragszik?” Félretéve az igazságos Isten és az életünk szenvedései közötti kapcsolat problémáját, vizsgáljuk meg ezt az ártatlan jelzőt a mondatban. Nem bírálni akarom a szerzőt, hanem illusztrációként használni mondatát. Hiszem, hogy az emberek többségének véleményét fejezi ki – legyenek azok hívők vagy nem hívők – amikor azt mondja, hogy a gyermekek ártatlanul születnek, és környezetük rontja el őket.

Ez nem a Biblia tanítása. Az 51. zsolttár 7. verse szerint nincs ártatlan gyermek, mindannyian születésünktől fogva, sőt már a fogantatás pillanatától kezdve bűnösök vagyunk. Ádám lázadása miatt bűnös, önfejű természettel születünk, magunkban hordozzuk a hajlamot, hogy a magunk útját járjuk. Akár becsületes egyénként, akár köz-törvényes bűnözőként, nincs különbség. Mindannyian az Isten elleni lázadás állapotába születünk bele.

A Biblia azt mondja, mindannyian vétkeztünk, és majdnem mindenki egyetért ezzel az állítással. A problémát sekélyes bűnlátásunk jelenti. Az utca embere egyszerűen megrántja a vállát a vád hallatán, és csak ennyit mond: „Hát persze, senki sem tökéletes.” Még mi, keresztyének is *bukásokat és vereségeket* emlegetünk, de a Biblia más szavakat használ: *bűnről és lázadásról* beszél (3Móz 16,21). A Biblia szerint Dávid király *megvetette* az Urat (2Sám 12,9–10). Isten egy másik emberéről pedig azt olvasuk, hogy *ellene szegült* az Úr szavának, és mindössze annyi volt a vétké, hogy evett és ivott a számára Istentől megtiltott helyen (1Kir 13,21). A bűn fogalmára használt szino-

nimákból – lázadás, megvetés, ellenszegülés – nyilvánvaló, hogy Isten sokkal komolyabban veszi a bűnt, mint az utca embere vagy a legtöbb keresztyén.

A bűn legvégső soron lázadás a világegyetem mindenható Teremtője, Uralkodója és Bírója ellen. Ellenáll az Atya törvény adta előjogának, hogy alattvalóitól engedelmisséget követeljen. Szembeszegül a teljességgel szent és igazságos Istennel, és állítja, hogy annak erkölcsi törvényei – amelyek természetének tükröződései – nem méltóak arra, hogy teljes szívvel engedelmeskedjünk nekik.

A bűn nem pusztán cselekedetek sorozata, hanem magatartásforma, amely figyelmen kívül hagyja Isten törvényét. Sőt még a lázadó magatartásnál is több. A bűn a szív állapota, legbelső lényünk helyzete. A romlottság állapota, az aljasságé, sőt, Isten szemében a mocskosságé is.

Mindez a Zak 3,1–4-ben kerül bemutatásra:

„Azután megmutatta nékem Józsuá főpapot, aki az Úr angyala előtt állt, meg a Sátánt, aki jobb keze felől állt, hogy vádolta őt. Az Úr angyala pedig ezt mondta a Sátánnak: Dorgáljon meg téged az Úr, Sátán! Dorgáljon meg téged az Úr, aki Jeruzsálemet kiválasztotta! Hát nem tűzből kiragadott üszkös fadarab ez? Józsuá ugyanis piszkos ruhába öltözve állt az angyal előtt. Azután ezt monda az angyal az előtte állóknak: Vegyétek le róla a piszkos ruhát! Neki pedig ezt mondta: Nézd! Elvettem a bűnödöt és díszes ruhába öltöztetlek téged.”

Figyeljük meg, kiről szól itt a leírás. Nem a tékozló fiú portréját látjuk, hanem Józsuát, a főpapét – a legmagasabb papi méltóság hordozóját. Mégis mocskos, piszkos ruhában látjuk, amely képszerű megjelenítése egyrészt saját, másrészt a főpapként általa képviselt nép bűneinek. Ruháinak piszkossága nem bűnéhez kapcsolódó büntudatát írja le, hanem bűnnel való szennyezettségét. Józsuához hasonlóan, lelki értelemben mindannyian mocskos ruhát hordunk. Nemcsak bűnösök vagyunk Isten előtt; természetünk is romlott, szennyes és gonosz Őelőtte. Megbocsátásra és megtisztíttatásra van szükségünk.

Ez az oka annak, hogy a Biblia soha nem beszél a kegyelemről úgy, mintha egyszerűen tökéletlenségünk kipótlása lenne – mintha a megváltás bizonyos mennyiségű jó cselekedetből (még a mennyisége is változó), és némi isteni kegyelemből tevődne össze. A Biblia sokkal inkább egy olyan Istenről beszél, aki igazzá teszi a bűnösöket, akit megtalálnak azok, akik nem keresték, aki azoknak is kijelenti magát, akik nem tudakozták utána (Róm 4,5; 10,20).

Jézus példázatában a vámszedő nem arra kérte Istent, hogy hiányosságait pótolja ki. Ehelyett mellét verte – mélységes lelki gyötrelmében – és ezt mondta: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” Teljes lelki csődöt jelentett, és ebből kiindulva tapasztalta meg az Atya kegyelmét. Jézus azt mondta, hogy a férfi megigazulva ment haza – Isten igaznak nyilvánította (Lk 18,9–14).

A vámszedőhöz hasonlóan nem azért van szükségünk Isten kegyelmére, hogy hiányosságainkat kiegészítse, hanem hogy meggyógyítsa büntudatukat és megtisztítsa szennyezett voltunkat. Szükségünk van a kegyelmére, hogy igazságossága beteljék, megfizethetetlen adósságunk eltöröltessék. Lehet, hogy úgy tűnik, a végletekig agyonerőltetem Isten előtti bűnösségünk és gonoszságunk kérdését. Ám addig soha nem tudjuk Isten kegyelmét helyesen értelmezni, amíg meg nem értjük saját helyzetünket, azt, hogy mennyire rászorulunk Isten kegyelmére. Dr. C. Samuel Stormsnál a következőt olvassuk:

„Az első és talán legalapvetőbb jellemvonása az isteni kegyelemnek az, hogy feltételezi a bűnt és a vétkességet. A kegyelemnek csak akkor van értelme, ha úgy látjuk az embert, mint elbukottat, megváltásra nem méltót, kárhuzatot érdemlőt...

A kegyelem nem úgy szemléli a bűnösöket, mint egyszerű érdemtelenekeket, hanem mint olyan személyeket, akik soha nem képesek kiérdemelni. [...]

Nem arról van szó egyszerűen, hogy nem érdemeljük meg a kegyelmet, hanem arról, hogy a poklot érdemeljük!”

Válasz a kegyelemre

A fentiekben egy igaz esetet idéztem fel, amikor arról volt szó, hogy valaki a kegyelemről egy nagyon alkalmatlan, mondhatni végzetesen rossz meghatározást publikált. Azt gyanítom, a legtöbb olvasó negatívan reagált arra a mondatra, hogy Isten kegyelme nem más, mint egyszerű kiegészítése annak, ami hiányzik belőlünk az Ő igazságossága betöltéséhez. Lehet, hogy úgy vélekednek, mint az a személy, aki a következőket mondta: „Nem, ez egyáltalán nem helyes. Még igaz cselekedeteink is szennyes ruhák Isten szemében.”

Nem azért idéztem az említett írást, hogy egy képzeletbeli ellenfelet állítsak magamnak, akinek érveit azután könnyűszerrel romba döntöm. Inkább azért, mert hiszem, hogy *a legtöbb keresztyén ily módon éli az életét.* Úgy cselekszünk, mintha Isten kegyelme csak kiegészítené a mi hiányainkat. Azt hisszük, hogy Isten áldásait legalább részben kiérdemeljük engedelmisségünkkel, lelki fegyelmességünkkel. Tudjuk, hogy kegyelem által van üdvösségünk, ám mégis azt gondoljuk, hogy lelki „izzadsággal” kell mindennapjainkat átélünk.

Akkor mégis, kinek van szüksége kegyelemre? Mindnyájunknak: a szenteknek és a bűnösöknek egyaránt. A lelelkismeretesebb, leginkább kötelességtudó, legkeményebben dolgozó keresztyének csakúgy, mint a legelvetemültebb, legzüllöttebb bűnösnek. Mindnyájunknak ugyanarra a kegyelemre van szükségünk. A bűnösnek sincs szüksége több kegyelemre, mint a szenteknek, az éretlen, fegyelmezetlen hívő pedig ugyanúgy kegyelemre szorul, mint az istenes, buzgó misszionárius. S mindezt azért, mert jó cselekedeteink „árfolyama” leértékelődött, és haszontalan Isten előtt.

Sem érdemeink, sem érdemtelenségeink nem befolyásolják, mennyi kegyelemre van szükségünk, mivel a kegyelem nem az érdemek vagy az érdemtelenségek pótlása. A kegyelem egyáltalán nem veszi figyelembe ezeket. Sőt inkább: a kegyelem mindenkit – férfit és nőt egyaránt – teljesen érdemtelennek és képtelennek tart arra, hogy kiérdemelje Isten áldását. Újra C. Samuel Storms-ot idézem:

„A kegyelem nem kegyelem többé, ha Istennek kötelező azt az emberi érdemek függvényében adományozni... A kegyelem nem kegyelem többé, ha Istennek kötelező azt visszavonni az emberi érdemtelenségek láttán. (A kegyelem) egyáltalán nem tekint az ember semmiféle érdemére, hanem egyedül Isten céljának végtelen jóságát és mindenhatóságát szolgálja.”

Figyeljük meg, hogy dr. Storms magyarázata a kegyelemről kétirányú: érdemekkel nem lehet megszerezni, érdemtelenséggel pedig nem elveszíteni. Ha úgy érezzük, hogy megérdemelnénk már azt, hogy imádságunkra válasz érkezzon Istentől, vagy megáldjon minket egy bizonyos dologban – hisz olyan komolyan dolgoztunk, sőt áldozatokat is hoztunk érte –, akkor cselekedetek által élünk, és nem kegyelem által. Ám éppen ennyire igaz, hogyha néha elkeseredünk, mert úgy érezzük, nem tapasztaljuk Isten áldását érdemtelenségünk miatt, akkor szintén félretesszük Isten kegyelmét.

Őszintén megvallom, dr. Storms második állítása jelenti számomra a legtöbbet. Ritkán gondolok saját érdemeimre, de gyakran nagyon is fájdalmasan tudatában vagyok érdemtelenségemnek. Ezért olykor emlékeztetnem kell magamat: érdemtelenségem nem kötelezi Istent arra, hogy visszavonja tőlem kegyelmét. Inkább úgy kezel engem, hogy nem tekint semmilyen érdememre. Az Ő áldásának reménységét végtelen jóságához kötöm, és nem saját jó cselekedeteimhez.

John Newton, a dorbézoló és kicsapongó rabszolga-kereskedő, megtérése után írta az *Érthetetlen kegyelem* című csodálatos dicséretét. Soha nem fáradt bele, hogy félelemmel teli csodálattal tekintsen a kegyelemre, amely még őt is megtalálta. De az istenfélő keresztyén családban felnövő embernek, aki életét kora gyermekkorában Jézusra bízta, és soha nem keveredett durva bűnökbe, ugyanazzal a csodálattal kell Isten kegyelmét szemlélnie, mint John Newtonnak.

Isten kegyelmének lelki alapelve a következő: amilyen mértékben ragaszkodsz az önigazság legkisebb maradványához is, vagy bizalmadat lelki eredményeidbe veted, olyan mértékben nem élsz Isten kegyelméből. Ez az alapelv vonatkozik a megváltásra és a keresztyén életre egyaránt. Hadd ismételjek itt el valamit, amit már az első fejezetben leírtam: a kegyelem és a cselekedetek (tehát a cselekedetek, amelyekkel Isten tettségét akarjuk elnyerni) kölcsönösen kizárják egymást. Nem állhatunk egyik lábunkkal a kegyelem, a másikkal saját jó cselekedeteink érdemeinek talaján.

Testvérem! Ha egy kicsit is bizakodsz saját erkölcsösséged vagy vallásosságod eredményeiben, ha abban reménykedsz, hogy Isten valahogy mégis el fogja ismerni jó cselekedeteid valamelyikét, és érdemként beszámítja a megváltásodba, akkor komolyan el kell gondolkoznod azon, hogy valóban keresztyén vagy-e. Tudom, hogy állítással azt a kockázatot vállalom, hogy megsértek valakit, de teljesen világosan értenünk kell a megváltás evangéliumát.

Több mint kétszáz évvel ezelőtt Abraham Booth (1734–1806), egy angol baptista lelkipásztor a következőket írta le:

„Az emberek legragyogóbb cselekedetei és legértékesebb tulajdonságai, legyenek bár rendkívül hasznosak és igazán kiválóak, amikor megfelelő helyükre kerülnek, és halálunkkor megemlékeznek róluk, a megigazulás hatalmas művében semmiknek látszanak... Az Isten kegyelmétől távol áll, hogy olyan cselekedetek támogassák, amelyek öntörvényűek, szegényes és tökéletlen emberi cselekedetek. Arra irányuló kísérletünk, hogy befejezzük, amit a kegyelem elkezdett, büszkeségünkről árulkodik, és megbántja az Urat; de nem szolgálja lelki érdekünket. Feltétlenül emlékezzél tehát, kedves olvasó, hogy a kegyelem vagy teljesen ingyen van, vagy nem kegyelem: aki kegyelem által keresi a megváltást, szívében vagy teljesen elhiszi, hogy üdvözülni is kegyelem által fog, vagy élete legfontosabb kérdésében következetlenül jár el.”

Abraham Booth gondolatai ma ugyanolyan időszerűek és érvényesek, mint kétszáz évvel ezelőtt. Az igazi megváltottak azok, akik Jézushoz úgy jönnek, ahogy azt legjobban egy régi énekünk szövege fejez ki: „Jövök semmit nem hozva, keresztedbe fogódzva”.

Alkalmi prédikációk

Gyülekezeti bibliaóra

Molnár Miklós
Budapest

Isten munkája a család életében

Túl a krízisen

„Bement azért a belső szobájába,
és ott kísírta magát.”

(1Móz 43,30)

Már több mint két évtized telt el azóta, hogy Józsefet eladták testvérei Egyiptomba rabszolgának. Ez idő alatt sok minden történt a családban, de látványos újulás, gyógyulás nem. Mi már régen letettünk volna arról, hogy valaha is helyreállhat a békeség a családtagok között. Nem így azonban Isten! Ő nem mond le övéiről. Olyan, mint egy jó orvos, aki a halálos beteg fölé hajol, és mindent megtesz azért, hogy a súlyos beteg újra visszatérjen az életbe. Ő ismeri a krízis állapotát, amikor eldől, hogy az élet győz, vagy a halál. Egyszer csak megkönnyebbülten sóhajt, és azt mondja: túl van a krízisen. Ezt még nem érzi a beteg, mások sem látják rajta, csak az orvos. Miből látja ezt? Egy őszinte sóhajból, amely a testvérek szívéből fakad fel: „Isten hozta napvilágra szolgálid bűnét” (44,16). Ez az a kritikus pont, amikor a család tagjai észreveszik, hogy válságos helyzetük oka a bűn. Ugyanakkor azt is megértik, hogy Isten napvilágra tudja hozni azt. Az orvos hasonlatát folytatva: olyan ez, mint amikor valakinek a testében van egy rosszindulatú daganat, amelyik ha eluralkodik a testben, akkor halálos. Ha azonban időben felismerik és „napvilágra hozzák”, akkor elkezdődhet a gyógyulás. Egyéni és közösségi életünk halálos betegsége a bennünk mélyen gyökerező bűn, amit rejtegetünk, amiről nem beszélünk, de ami miatt szenvedünk. Ha Isten napvilágra hozza bűnünket, akkor a krízisből élet lesz és nem halál.

Hol volt beteg József családja? A következő pontokon lehetett kitapintani halálos betegségüket: a testvérek egykor *irigykedtek* Józsefere, álmaira, cifra ruhájára. Most a legkisebb testvér – Benjámín – ötször annyit kap a javakból, mint a többiek. Hogyan reagálnak erre a többiek? Nem irigykednek, hanem elfogadják, hogy „a kegyelmi aján-dékokban különbség van” Húsz évvel korábban a testvérek *vádakkal illették* Józsefet. Nem a testvért látták benne, hanem ellenségüket. Most, hogy Benjámín zsákjából került elő a szigorú egyiptomi főember ezüstpohara, nem vádolják legkisebb testvérüket, nem „határolják el magukat” tőle, nem mutogatnak egymásra, hanem melléállnak. Nem a testvérüket áldozák fel azért, hogy önmagukat tisztázzák, hanem mindent megtesznek, hogy öccsüket megmentse. Nem hagyják őt magára a súlyos váddal, hanem melléállnak, vele együtt vállalják a felelősséget. Amikor az egyiptomi főember korábban érdeklődött egyik testvérük felől, akkor azt mondták: „egy nincs meg közülünk”. Ha finoman fogalmazunk, akkor erre azt mondhatjuk: „*csúsztatnak*” De bátran kimondhatjuk: *hazudtak*. Ekkor előáll a testvérek közül Júda, és töredelmesen elmondja a valóságot (44,14–34) szépítés nélkül. Lemond a szégyen takargatásáról. És amit két évtizeddel azelőtt Józseffel kapcsolatban végzetesen elrontottak, azt most Benjámín esetében jóvátehetik. Isten lehetőséget ad nekik arra, hogy másként döntsenek. Ez Isten kegyelme.

Amit akkor rosszul csináltak, azt már nem lehetett meg nem történné tenni, de Isten azt vizsgálja, hogy hasonló körülmények között most hogyan döntenének. S mivel a szívet vizsgáló Úr azt látja, hogy irigység, vádaskodás, hazudozás, felelőtlenség helyett szeretet van bennük, ezért nem reménytelen a helyzetük. Túl vannak a krízisen. Új életet kezdhettek, könnyek között, a „belső szobában”

Vajon mi, a magunk családjában túl vagyunk-e a krízisen? Vagy még mindig irigykedünk, vádaskodunk, hazudozunk, gyűlölködünk, a magunk igazát bizonygatjuk? Nem lenne jobb lemondani a szégyen takargatásáról, és új életet kezdeni Jézussal?

Mennyei Atyánk, köszönjük gyógyító szeretetedet. Igéből tudjuk, hogy Te nem akard a bűnös halálát, hanem hogy Hozzád térjünk és éljünk. Ajándékozz meg minket azal, hogy az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben. Ajándékozz meg minket és családjaink tagjait új élettel, hogy ezentúl Jézus indulatával élhessünk!

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 43–44)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Hogyan tudnék új életet kezdeni Jézussal?
- Aki új életet kezdett Jézussal, az már többé nem vétkezik?
- Volt-e már „lelki válság” életemben?
- Túl vagyok-e a krízisen?
- Segítségül voltam már az evangéliummal, amikor valaki a környezetemben került válságos helyzetbe? Hogyan?

Felismertük-e már?

„Isten küldött el engem előttetek, hogy maradékokot legyen a földön... nem ti küldtetek ide, hanem Isten.”

(1Móz 45,7–8)

Egy szobor leleplezéséhez hasonlíthatjuk ezt a jelenetet. A szobor már készen van, de még nincs leleplezve. A körvonalai már látszanak, a részletek még nem. Ilyen leplezett még Józsefnek és családjának története is. De most lehull a lepel, és láthatóvá lesz az, amit eddig csak sejteni lehetett: Isten cselekedett az életükben. Isten cselekvő Úr. Bennünk, velünk és általunk is Ő munkálkodik. Ez a felismerés egész további életüket meghatározhatja. Ha eddig azt tapasztalták, hogy van egy szétdobáló erő, amely gyűlöletet szít és közösséget rombol, akkor most megismerkedhetnek egy ennél nagyobb erővel, amely egybegyűjt és közösséget formál. Ez eddig Isten szeretetének ereje (5Móz 7,8).

Mit ismert fel József? Azt, hogy őt Isten választotta ki arra, hogy másokért éljen, mások életéről, táplálékáról gondoskodik. József már korábban is sejtett valamit, hogy álmai nem álmódások, hanem Isten kijelentései. Azonban sokáig azt gondolta, hogy őt uralkodásra teremtette Isten. Mások feletti uralomra. Most megérti, hogy mások szolgálatára rendeltetett. Életfordító felfedezés ez, amikor valaki el tudja mondani: Isten engem arra választott ki, hogy mások megmaradását munkáljam. Ha Jézusra nézünk, akkor még világosabb lesz előttünk küldetésünk: „Felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek, azért küldött el, ...hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessem az Úr kedves esztendejét.” (Lk 4,18–19) Felismertük-e már, hogy erre küldettünk?

Mit ismertek fel a testvérek? Azt, hogy Isten szavát nem lehet elnémítani. Lehet, hogy olyan valaki által szól hozzánk, aki nem kedves előttünk. Ilyen volt a testvérek szemében József, amikor dicsekedett álmaival és kivételezett helyzetével. Ezért aztán

úgy gyűlölték, hogy egy jó szót se tudtak hozzá szólni (37,4). El akarták némítani ezt a szót. Nem vették észre, hogy József szavában maga Isten szól hozzájuk. A testvéreknek meg kellett tanulniuk, hogy Isten szavát nem lehet elnémítani.

Mit ismertek fel együtt a család tagjai? Azt, hogy ők testvérek. Atyjafiai egymásnak. Egy atyának a gyermekei, és ezért felelősek egymásért. Nem az a feladatuk, hogy gyűlölködjenek, ítélkezzenek, marják és falják egymást, hanem az, hogy összefogjanak, segítsenek, építsenek. Egymás javára legyenek. Bárcsak köreinkben sem lenne csupán üres szólam, amikor „testvérnek” szólítjuk egymást. Fedezzük fel, hogy mennyei Atyánk gyermekei, így egymásnak testvérei vagyunk Jézus Krisztus által.

Mit ismerhetünk fel mi, mai keresztyének, akik a 21. század elején élünk? Azt, hogy van egy Testvérünk – Jézus –, aki által Isten megszólít bennünket. Mi azonban szavát félreértjük, Őt megvetjük, sőt keresztre adjuk. De most azt halljuk, hogy akit halálra adtunk – él! Hozzánk csatlakozik, velünk együtt jár az úton. Biztat, tanít, kijelent. Minket is hívogat: „Jöjjetek közelebb hozzám.” Felismertük-e már: Jézus a mi testvérünk és Őáltala mi egymásnak testvérei vagyunk.

Urunk, Istenünk, lehullt a szemünkről a hályog, és mi felismerjük Jézusban a Te szeretetedet, embertársainkban a testvért. Bocsdásd meg nekünk bűneinket, amelyeket elled és egymás ellen elkövettünk. „Nevelj minket egységére, mint Atyáddal egy te vagy.”

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 45,1–15)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Felismertem-e már, hogy nem emberek kénye-kedve, de nem is a vak sors irányította már eddig is életemet?
- Felismertem-e már azt, hogy Isten az én mennyei Atyám Jézus Krisztus által, aki szeret?
- Felismertem-e már, hogy engedelmes eszköz lehetek Istennek kezében, és ezáltal embertársaim javára élhetek?

Újjá lett minden

„Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.”

(2Kor 5,17)

Amikor József testvérei megértették, hogy Isten munkálkodott életükben, megrendültek. Alig akarták hinni. Bizonygatni kellett nekik azt, hogy ez a nagy hatalmú, félelmetes egyiptomi főember az ő testvérük, József. Először megrettentek, bosszújától féltek. Aztán József biztatására közelebb mentek hozzá, hangos sírás közepette borultak egymás nyakába. Félelmüket felváltotta az öröm. Szívükből feltört az érzélem, örömkönnyeiket hullattak. Többről van itt szó, mint pillanatnyi elérékenyülésről, múló hangulatról. Itt újjá lett minden. Ahol Isten egy emberben vagy egy emberi közösségben munkálkodni kezd, ott minden megváltozik. Ott lehetetlen, hogy minden változatlan maradjon. Ezt a radikális megújulást Pál apostol „új teremtésnek” tartja. *Miben látszik meg ez az új kezdet József életében és családjában?*

Abban, hogy megárad a szeretet. Micsoda sodró ereje van annak a szeretetnek, amelyről ebben a jelenetben olvasunk! Ez a szeretet fantáziadús, merész és azonnal tetterre kész. Nagyszabású tervei vannak: el kell hozni ide apámat, sőt az egész rokonságot. Megnyeri tervének a fáraót, akitől még szekereket is kap a költözéshez. Sürgősnek tartja a cselekvést: pakoljatok, siessetek, ne féljete, én védelmembe veszek bennete-

ket. Szinte az istenkísértés határáig megy el, amikor arra biztatja családját, hogy hagyják ott az ígéret földjét és telepedjenek át Egyiptomba. Ahol Isten munkálkodik, ott megárad a szeretet és sokra képes. Van-e fantáziája a mi szeretetünknek? Merünk-e bátran tervezni, tudunk-e imádságban nagy dolgokat kérni? Meg tudunk-e nyerni másokat nagy tervek megvalósításához? Ahol szeretet van, ott az anyagi kérdések is megoldódnak, ott nagylelkűvé lesznek az emberek.

Abban, hogy a hit jó cselekedeteket terem. József ezzel a kéréssel bocsátja el testvéreit a hazafelé vezető útra: „Ne civakodjatok az úton!” A „civakodás” szónak gazdag tartalma van: ne kicsinyeskedjétek, ne akadékoskodjatok, ne morogjatok, ne rágalmazzatok egymást. Ne térjétek vissza régi gondolkodásmódotokhoz. Pál apostol is hangsúlyozza a gyülekezeteknek: Isten iránti hálából Istennek kedves legyen a ti életek. Legyetek könyörületesek, jóságosak, alázatosak, szelídek, türelmesek (Kol 3,12–13). Ilyenek az élő hitnek a gyümölcsei.

Abban, hogy újraéled a remény. „Sírva megyek fiamhoz a sírba” – jajongott Jákób, amikor 20 évvel korábban meglátta József véres, szétszaggatott cifra ruháját. Azóta sem gyógyult be lelkének ez a sebe. Most, amikor azt hallja, hogy József él, nem hiszi. „Jákób szíve hideg maradt, nem hitt nekik.” Csakúgy, mint Jézus tanítványai, nem hitték a feltámadás evangéliumát. Üres fecsegésnek tartották a húsvéti asszonyok beszédét, és nem hittek nekik (Lk 24,11). A testvérek meggyőző szava, József üzenete, a fáraó által küldött szekerek látványa végül mégis meggyőzik az apát, akinek „förlélénkült a lelke”, és feltámadt benne a remény, hogy halottnak hitt fiát újra láthatja. Nekünk olyan reménységet ad Isten, amely túlmutat e földi léten, amely feltámadásról és örök életről beszél. Ezért ne legyen hideg a szívrünk, hanem bátorítsuk egymást: „Feltámadt a mi életünk, / Vígán méltó énekelnünk, / Úr Krisztust dicsérnünk.”

Kériünk, Urunk, Isteniünk, hogy szülj minket újjá, élő reménységre. Add, hogy szeretetben, hitben, reménységben gazdag életünk legyen. Szeretnénk Veled közösségben, embertársaink javára és a Te dicsőségedre élni. Segíts ebben minket!

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 45,1–28)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Szükséges-e, lehetséges-e az, hogy minden újjá legyen az életemben?
- Meg tudok-e nevezni a családomban olyanokat, akik különösen is rászorulnának az én szeretetemre? Van-e elgondolásom azzal kapcsolatban, hogyan vihetném közel hozzájuk az evangéliumot?
- Megtermi-e hitem a jó cselekedetek gyümölcseit?
- Jó cselekedeteim érdemszerzőek, vagy Isten iránti hálából fakadnak?
- Hiszem-e, hogy több az élet, hogysem az eledel és a test?
- Reménykedem-e a feltámadásban és az örök életben?

A nagy dilemma

*„Én vagyok az Isten, atyádnak Istene! Ne félj lemmeni Egyiptomba, mert nagy néppé teszek ott!
Én megyek veled Egyiptomba...”*

(1Móz 46,3–4)

Vannak az életünknek olyan szakaszai, amikor döntenünk kell: menjünk, vagy maradjunk? Ilyen nehéz döntés előtt állt Jákób. Két indulat viaskodott benne. Az egyik egy sürgető, türelmetlen vágy. Azt hallotta, hogy megszerett fia, akit immár húsz esztendő óta halottnak tud, és akit elsiratott és azóta is gyászol – él! Szinte hinni sem akarja. Szeret-

ne teljes bizonyosságot e hír felől. Ha igaz a hír, akkor szeretné fiát mielőbb magához ölelni. A másik gondolat, amely a családfőt izgatta, egy szóban így sűrítethető: Egyiptomba? Elhagyjuk az ígéret földjét, amelyet Istentől kaptunk? Nem engedetlenség és hűtlenség ez Istennel szemben? Józsefhez való közeledése nem jelent-e Istentől való eltávolodást? Jákóbnak eszébe juthatott az, hogy amikor az ő atyja – Izsák – hasonló helyzetben döntés előtt állt, akkor neki azt mondta az Úr: „Ne menj alá Egyiptomba, tartózkodjál itt, ezen a földön, és én teveled leszek.” (26,2–3) Vajon ez a parancs nem szól-e neki is?

Ez a két gondolat viaskodott Jákób szívében. Az egyik sürgette: menjünk már. A másik késleltette: várjunk, nehogy engedetlenek legyünk Istennel szemben. Végül ilyen vívódások közepette mégiscsak elindultak eddigi lakóhelyükről, Hebrónból, és mentek Egyiptom felé. Ezt a mintegy 50 kilométeres utat ilyen bizonytalankodások közepette tették meg. Mentek, de békesség nem volt a szívükben. Amikor elérkeztek Egyiptom határához, a családfő megállította családját. Nem pihenni álltak meg, hanem azért, hogy bizonyosságot nyerjenek arról, vajon Istennek kedves-e további útjuk? Ezért Beérsebában oltárt építettek és áldoztak. Azon a helyen tették ezt, ahol ennek a családnak már voltak istenélményei (1Móz 22,33 és 26,12–25). Akkor is megáldotta őket Isten. Ezekre emlékezve reméli Jákób azt, hogy Isten áldása velük lesz ezután is. Ezért tudakolja Isten akaratát. Jákób viaskodását látva eszünkbe juthat Jézus, aki térden állva, vért verejtékezve könyörgött az Olajfák hegyén: „Ne az én akaratom legyen, hanem a tiéd.” (Lk 22,42) Ezt tudakolta Saulus is, porba hullva a damaszkuszi úton, amikor a felátadott Úrral találkozott: mit akarsz, hogy cselekedjem? (ApCsel 9,6) Ha egy család fontosnak tartja azt, hogy mi Istennek terve vele és buzgón keresi Isten akaratát, akkor meg is találja azt. Csak keresni kell. Mert Isten akarata nem mindig ugyanaz. Itt nincs sablon. Izsáknak azt mondta az Úr: „Ne menj alá Egyiptomba.” Jákóbnak azt mondja: „Ne félj lemenni Egyiptomba.” Minden nemzedéknek meg kell küzdenie azért, hogy megértse Istennek a jelenben hozzá szóló szavát. Ez a szó félelemoldó, bátorító: „Én veled megyek.” Ha Istennel megyünk, akkor Ő megtart minket kísértések között is. Ha magunkban mennénk, könnyen elvesznénk.

Amikor Jákób megérti ezt, akkor elszáll a félelme, és könnyű szívvel indul családjával Egyiptomba. Milyen más hangon beszél most már ez a családfő! Eddig vigasztalan, szomorú, csüggedt volt. Életének alaphangja ez volt: „Sírva megyek fiamhoz a sírba.” Most reménységgel telik meg a hangja: „Immár örömet halok meg, minekutána láttam a te orcádat.” Egybecseng ez a hang az újszövetségi Simeon énekével: „Most bocsátod el, Uram, szolgádat, beszéded szerint békességgel.” (Lk 2,29)

Ma is boldog az olyan család, amelynek tagjai fontosnak tartják, és ezért tudakolják Isten akaratát. Nem úgy történik ez, hogy felütjük a Bibliánkat és rábökünk egy versre. Hanem úgy, hogy naponta elcsendesedünk, folyamatosan tudakoljuk Isten akaratát, és imádkozunk azért, hogy adott helyzetünkben Isten Lelke tegye világossá előttünk az Ő szándékát.

Memnyi Atyám, ismersz engem, és tudod, hogy milyen nehezen hozom meg döntéseimet. Kétségek között élek. Más a Te akarated és más az én szívem vágya. Szeretnék Neked engedelmeskedni, ezért azt kérem: „Csak vezess, Uram, végig, és fogd kezem. (423. dicséret)

(Olvasásra ajánljuk: 1Móz 46)

Gondoljuk tovább, beszéljük meg:

- Milyen az a „nemes harc”, amelyet nekem is meg kell harcolnom?
- Figyelek-e folyamatosan Isten akaratára, amelyet Jézusban ismerhetek fel? Feltésem-e gyakorta a kérdést: mit tenne most Jézus a helyemben?

- Döntéseimnél gondolok-e arra, hogy Istennek kell inkább engedelmessé válnom, hogy sem embereknek vagy saját vágyaimnak?
- Tapasztaltam-e már, hogy milyen örömet jelent az, amikor Isten jótetszése szerint tudok dönteni?

Ifjúsági bibliaóra

Imre István Zoltán
Mákófalva

Az idő fogságában, vagy betelve az étellel?

Alapige: Zsoltárok 90,12; Prédikátor 3,1; 1Mózes 25,8

Az idő kérdése ősidők óta foglalkoztatja a halandó embert. Elméletek születtek arról, hogy mi az idő. Ma viszont azt látjuk, hogy még sincs rá kellő magyarázat. Augustinus mondta: „Mi az idő? Ha valaki megkérdezi tőlem, akkor tudom. Ha el akarom magyarázni egy kérdezőnek, akkor nem tudom.”

Ami ma több-kevesebb pontossággal mégiscsak megállapítható, az nem más, mint amit az *idő tulajdonságairól* tudunk.

1. Az idő nem tárolható: számítógépen óriási adatmennyiséget tárolhatunk, s egy későbbi időpontban bármit tetszőlegesen előhívhatunk. Az idővel ez nem lehetséges. A ki nem használt idő visszahozhatatlanul elveszett.

2. Az idő nem kölcsönözhető: sok mindent kölcsönkérhetünk egymástól. Az időt azonban soha senki senkitől. Mindenki a saját idejét éli át.

3. Az idő nem ugorható át: az úgynevezett „időgép” nem létezik, sem a hibernáció, sem a befagyasztás. Nincsenek utazások az időben. A mi időtengelyünkön csak folyamatosan, és csak egy irányba tudunk haladni.

4. Az idő nem kamatoztatható: „Minden tévedést vagy hibát, amit elkövetünk, kijavíthatunk, de egy elveszett napot sohasem pótolhatunk. A kiadott életidő ki van adva.” (Werner Gitt) A már eltelt idő nem áll még egyszer rendelkezésünkre, hogy jobban kihasználhassuk.

5. Az idő előre halad: egy filmet visszafelé is lejátszhatunk; az időt soha. Az idő mindig egy irányba halad. Az időnyílnak meghatározott és meg nem változtatható iránya van.

6. Minden nap egyforma hosszú: az amerikai elnök és a német szövetségi kancellár egy napja ugyanúgy 24 órából áll, mint az enyém s mint bárkié a Földön. Egy szállítószalagon ülünk mindnyájan, melyre egy széles övvel szorosan és mozdíthatatlanul rá vagyunk szíjazva. Az idő e szállítószalagján mindnyájan ugyanazzal a sebességgel utazunk. Senki sem előzhet meg senkit, de nem is maradhat le. Csak Isten nem ül a szállítószalagon. Ő nincs leszíjazva, s egyetlen pillanatban átlátja az egész szalagot.

7. Mindenhez idő kell: időre van szüksége minden eseménynek és élménynek. De minden esemény és élmény, függetlenül attól, hogy jónak vagy rossznak ítéljük meg, csak bizonyos ideig tart.

A fentiek alapján is állíthatjuk, hogy az időről ma három vonatkozásban beszélhetünk: mint fizikai mennyiség, antropológiai mennyiség, és van egy időn túli világ vagy idő is, ez az örökkévalóság.

Az idő *fizikai* mértékegysége a másodperc. Az események folyásának határozott, megfordíthatatlan iránya van. Az idő telik. Ezt folyamatosan mutatja nekünk az óra. Karóránk, a toronyóra folyamatos „ketyegése” jelzi az idő vitathatatlan és megállíthatatlan múlását. Az idő azonban több, mint fizika!

Emberi életünkben kiemelkedő jelentőségű az idő; mindegyre küzdünk vele, vagy ellene. Az ember nem rendelkezik az ideje fölött sem, ezért zavarodottságot és félelmet vált ki belőlünk. Néha eluralkodik rajtunk az idő nyomása miatt kialakult feszültség, s miközben be akarjuk hozni az eltelt időt, egyre rohanóbbá válik életünk, és időnk, életünk egyre jobban csúszik ki kezeink közül.

Ha túl pesszimisták vagyunk, azt mondhatjuk: „Az idő lépked rajtunk” (e mondat az *Advent a Hargitán* című Sütő-drámában hangzik el), mi tehetetlen áldozatok vagyunk. Vagy közismert dalokból lehet idézni, melyek szerint „Itt ül az idő a nyakamon, kifogy az út a lábam alól...”, vagy pedig „Időm kevés, mégis hajt valami tovább...” Ha viszont bölcsen szeretnénk élni, akkor *felismerjük*, hogy mikor minek érkezett el az ideje. S ha felismertük, akkor *el is fogadjuk*, hiszen az ember csak elfogadni tudja a jelen pillanatot, különben süllyed, egyre mélyebbre. A zsoltáros így imádkozik Istenhez: „Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy felismerjük, mennyire kevés az, és segíts úgy eltölteni azokat, ahogyan kell.” (Zsolt 90,12 – angol fordítás). Ne úgy töltsük el napjainkat, ahogyan tudjuk, hanem ahogyan kell.

Kihasználod a rendelkezésedre álló időt? Az idő rendelkezik veled, vagy te rendelkezel a kapott idővel? Spontán módon élsz – sodornak az események, azt teszed, ami tetszik és kényelmes –, vagy kormányozod idődet, azaz előrelátó vagy, időt hagysz mindenre, ami fontos? Egyre gyakoribb azt a panaszt hallani, hogy „semmire nincs időm” S mert nincs időm, rengeteg értékes percet és drága órát pazarolok el. Ez az úgynevezett holt idő. Életünkben nem a „semmire nincs időm” komplexusnak, hanem inkább a „van időm mindenre, nincs időm a semmire” felszabadító életmódnak kellene érvényesülnie.

A Préd 3,1 szerint: „Mindennek rendelt ideje van.” Ez a meghatározott idő, az Isten által rendelt és megszabott idő. A „Kronosz” a mi emberi időnk, a vízszintes idő; egydimenziós lineáris tengely, a mindennapok, a robot. Ezzel szemben a „Kairosz”, a kiváltképpen alkalmas idő, amit nem szabad elszalasztani, az isteni, függőleges idő, amit az örökkévalóság függvényében megérthetünk.

Az 1Mózes 25,8 azt jegyzi le Ábrahámról, hogy meghalt „betelve az étellel”. Ez azt jelenti, hogy egy teljes, gazdag, tartalmas és minőségi életet élt. Felismerte, hogy mikor minek érkezett el az ideje, és azt cselekedte; ugyanakkor elfogadta az adott helyzetet és körülményeket. Az életet el lehet puskázni, elfolyhat úgy, hogy nem éltünk igazán. Kiszámíthatjuk, hogy napi 8 órai alvással, 75 évből például 25 évet alvással töltünk el. Aztán ott van a sok hiábavalósággal eltöltött év. Bizony lehet vegetálni is. A mi célunk azonban az lenne, hogy ki- és beteljesedjünk, tartalmasan éljünk. Azért nincs idő semmire, mert lényegtelen dolgokkal foglaljuk le magunkat. Nem tisztáztuk le magunk számára, hogy mi a fontos, és mi a mellőzhető. A helyes értékrendszer felállítását ezért ne halogassuk tovább.

Célunk nem lehet más, mint betelni az étellel, tartalmasan élni, minőségi életet élni. Nem egyéni időtengelyünk hossza (élettartam), hanem az átélt élmények határozzák meg életünk minőségét (istenélmény).

Pilinszky írja egyik verse végén: „...folyam légy, s rajta én a hab, ” Ez a ráhagyatkozás, ez a megadás, ez a viszony Istennel képessé tehet arra, hogy tartalmasan élj, hogy ne az idő fogságában tengesd napjaidat, hanem betelve az étellel felelősen élvezd azt. Ámen.

Esketési igehirdetés

Kelemen Zoltán

Mátisfalva-Székelymagyaros

Az élet ösvénye

Alapige: Zsoltárok 16,11

Keresztyén testvéreim! Nagy öröm, valósággal ünnepi pillanat ez számunkra, hogy ti, kedves ifjú pár, egymásra találtatok, mert az Úr egymásnak rendelt benneteket, mert a ti házasságotokat is az Úr szerezte. Öröm számunkra, hogy itt álltok Isten és a gyülekezet színe előtt, hogy házassági szövetségeketek Isten maga szerkessze egybe, Ő maga szentelje meg. Együtt imádkozzunk azért, hogy Isten áldása legyen házasságotokon.

Kedves ifjú pár, Isten mindenható és gondviselő alkotásának köszönhetjük azt, hogy férfi és nő egymásra talál, és egymásban méltó társra talál, és így lesz a két félből egy egész. Isten egybe akar szerkeszteni titeket is Jézus Krisztusban és így akar benneteket az előttek álló életútra megtanítani. Isten az ígében azt ígéri, hogy az élet ösvényére tanít meg titeket. Arra az életútra, amelyről Jézus Krisztus mondja, hogy én vagyok az út, az igazság és az élet. Jézus Krisztussal kell járni ezen az úton, mert ha vele együtt fogtok járni, akkor tapasztaljátok meg, hogy ez az út tele van örömmel és gyönyörűséggel, amelyet Isten jelenléte biztosít!

Most a közös út elején vagytok. Mi nagyon jól tudjuk, hogy az életben sok út nyílik előttünk. Van lejtőn lefele, mélységbe vezető út, vannak az életben zsákutcák, vannak göröngyös utak, útvesztők is. De örömmel tölt el bennünket az, hogy nekünk olyan gondviselő, szerető Atyánk van, aki meg akarja óvni a ti életeteket ezektől a kudarcoktól. Éppen ezért Isten a boldog életnek és az örök életnek, az üdvösségnek ösvényére akar titeket megtanítani. Emberi útjainkon hitünknek törekeny, homályos tükrén keresztül csak részben látjuk ezeket az örömeket, s csak részben gyönyörködhetünk sok mindenben e földi létben, mert ez rész szerint való, a teljes öröm, az örök gyönyörűség pedig csak Istenben és Istennél található.

Létezik egy el nem múló, szeplőtlen és hervadhatatlan örökség, amely a mennyben van fenntartva számunkra (1Pt 1,4) és mi megismerhetjük ezt az örökséget, ha Istenben találjuk örömünket. Martin Buber írja: „Isten nem azt mondja: – Ez az út hozzám vezet, ez pedig nem, hanem: – Bármit teszel is, hozzám vezetőtá válsz, ha úgy teszed, hogy hozzám vezessen!” Az élet ott találja meg gyönyörűségét! Isten jelenlétében van az öröm teljessége!

Isten utat tud készíteni, az új életnek útját, amikor magát adja Jézus Krisztusban, hogy megújult élettel, egy hittel, egy reménységgel járjuk meg életutunkat. Krisztus tanította a tanítványokat és tanít bennünket is, hogy kérjük az Atyát az Ő nevében és meghallgattatik a mi kérésünk. Így kérjük most mi együtt Istent, hogy legyen veletek a ti életutatokon. „...Kérjétek és megkapjátok, hogy a ti örömetök teljes legyen.” (Jn 16,23) Amint Mózes is kéri az Urat „... mutasd meg nekem a te utaidat, hogy ismerjek meg téged, hogy kedvet találhassak előtted” (2Móz 33,13), úgy kérjük most mi is együtt Istent, hogy Ő maga vezessen titeket ezen a közös életúton, és ha másban nem találtok már örömet, tudjátok, hogy Jézus Krisztusnál teljes az öröm. És halljátok meg Isten válaszát a zsoltáros szaván keresztül: „Bölcsé teszek és megtanítalak téged az útra, amelyen jársz, szemeimmel tanácsollak téged.” (Zsolt 32,8)

Így vezessen benneteket Isten, és hirdessétek a ti békés, boldog házastársi életetekkel Isten gondviselő, megtartó kegyelmét, és így töltsétek be szent hivatásotokat itt a földön. Ámen.

Temetési igehirdetés

Pásztori Jenő
ny. ref. lelkész
Sepsiszentgyörgy

Ne sírj!

Alapige: Lukács 7,11–17

Egy biznyságtevőtől olvastam e megható sorokat: Jeruzsálemtől a Betlehem felé vezető úton nem tud elhaladni a vándor úgy, hogy meg ne álljon egy síremléknél. Némelyek azt mondják, hogy a síremlék körül mindig síró-zokogás hallatszik. Olyan szív-bemarkoló, lélekhez szóló zokogás. Itt van Rákhel sírja, az ószövetségi szép asszonyé, édesanyáé, aki elment Betlehem mezőire. Hullámos, nagy haját kibontotta, nagy bánata jeléül megtépte. Kereste, mindig csak kereste, nem mint egy örült, hanem mint valaki, akinek tudatosan fáj valami: kereste elveszített Benjáminját, drága gyermekét. És a többi is, akik voltak és nincsenek!

Rákhel keserű zokogása mindig hallatszik a betlehemi mezőkön. Mintha ez a zokogó hang egybefogná, összekötné a világon minden édesanya fájdalmát. Mintha ott, a betlehemi mezőn az egész világ minden édesanyjának zokogása hallatszanék. Keresi azt, aki volt, és aki most nincs... Keresi az édes gyermeket, a kicsi Benjámin... És ez az ótestamentumi édesanyjai zokogás hallatszik a most felolvasott alapigénkben is. Hallgassunk, figyeljünk az Úr Jézus szelíden zengő szavaira.

I.

A mi mennyei Édesatyánk az ő tanítványaival és nagy sokasággal egy Nain nevezetű városkába érkezik. Még csak a város kapujánál vannak, amikor egy halottat hoznak az emberek. Egy szegény özvegyasszonynak, öreg édesanyának egyetlen egy fiát. Az Úr Jézus mindent lát. Olyan megnyerő Krisztus, amikor nemcsak fülét, hanem szívét is megnyitja az édesanyai zokogás előtt. A reszkető, a fájdalomtól széttépett szív fájdalommal. Az evangélium ezt úgy fejezi ki: megesett rajta a szíve, könnyörült rajta és ezt mondta neki: „Ne sírj!”

De csak mondani, hogy ne sírj, ezzel még nem értünk el semmit. Próbáljuk így vigasztalni azt, aki sír. Menjünk oda, nézzünk a szemébe és mondjuk neki: Ne sírj! Mégis tovább fog sírni és hullni fognak könnyei, jobban, mint a tenger árja. Ez nem elég! Ez még nem vigasztalás! De Jézus nem csak ezt mondja. Odamegy az özvegy édesanyához, odamegy az édesanya egyetlen fiának koporsójához, akit éppen a temetőbe visznek, és szól hozzá, mint olyanhoz, aki nem halt meg, hanem csak alszik. „Ifjú, néked mondom, kelj fel!” – és a halott felült és beszélni kezdett. Felül a halott ifjú a ravatalon, az egyetlen egy. Kinyitja szemét. A halálból visszatért gyermek tekintete találkozott az Övével, az Élet Világosságával, Krisztus ragyogó, fényes, elpusztíthatatlan életről beszélő szemével.

Krisztus visszaadta a gyermeket édesanyjának. Ezt a jelenetet már nem kísérlem megrajzolni. Hogy a halálból visszatért egyetlen gyermek és az édesanya milyen örömet, kimondhatatlan boldogságot érzett... Én csak azt akarom mondani az ige alapján, ami fontosabb ennél: Íme volt, és íme van!

II.

Ma is temetés van, de nem Izráelben, nem a Nain nevű városban, hanem itt, a mi falunkban. A koporsóban nem egy ismeretlen, hanem gyülekezetünk alig 17 éves ifjú tagja van, aki most csendesen alszik. A ravatal mellett összetörtén zokognak szerettei: édesanyja, édesapja, kisebb testvérei, jó rokonai s a megdőbönt sokaság. Ma is mennyire szeretnénk, hogy a gyászmenetet a szelíd Úr Jézus Krisztus megállítsa, s ma újból véghezvigye az egykori csodát, feltámassza a szeretett, jó gyermeket. Milyen jó volna, ha visszaadná őt övéinek! Szeretnénk, ha ma újból Ő jelenne meg ezen a szomorú temetésen, és felülne az ifjú halott, és kezdene szólni, és Jézus visszaadná őt édesanyjának. (Lk 7,15)

Hitünk és az evangélium tanítása szerint Ő itt van most is közöttünk. Igéje és Szentlelke szerint soha sincs távol tőlünk! Életünk, sorsunk az Ő kezében van. A fájdalmas szívű szülőknek, testvéreknek, a koporsóra borult gyászolóknak újra ezt mondja a jóságos szívű, a könnyűrletes Krisztus: „Ne sírj!” „Én mindenkor tiveletek vagyok a világ végezetéig!” A ti gyermeketek nem halt meg, hanem csak alszik! Ő most is él! Így hirdeti a mi Urunk itt és most a halál felett aratott győzelmét. Hisz Krisztus halála, győzelmes feltámadása biztosít minket afelől, hogy higgyünk a feltámadásban és az örök életben. Ahogy ezt ősi hitvallásunk, a Káténk tanítja az örök életéről szóló vallástételben: „...már e mostani életemben is érzem szívemben az örök élet kezdetét, az élet után pedig oly tökéletes boldogságom lesz, amilyent soha szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt, amelyben Istent mindörökké magasztalom.” (HK 38., ld. még 2Kor 5,2–3; 1Kor 2,9) A mi Urunk Főpapi imájában így határozza meg: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek Téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.” (Jn 17,3)

III.

Jézus ezt hirdeti ennél a koporsónál is.

Ifjú testvérünk élete valóban elrohant, mint a hab. Csak most volt kis gyermek, iskolás fiú, csak most játszadozott testvérei között, szülei, családja szeretetének közösségében, csak most konfirmált, tett szép bizonyosságot a feltámadott és minket bűneinkből megváltó Jézus Krisztusról... Csak most volt tanuló ifjú, csak most röppent ki a családi fészekből, csak most csókolgatta meg a búcsúzás pillanatában édes szüleit, édes testvéreit a csendes, szófogadó ifjú...

És most íme, halott... E megrendült pillanatban csak az Élet és Halál Urára tekintünk, aki a Bibliából szól: „Ne sírj!”

Ne sírj, mert: „Elveszi e hegyen a fátyolt, mely beborítja minden népeket, és a takarót, mely befödött vala minden népségeket. Elveszti a halált örökre, és letörli az Úr Isten a könyhullatást minden orcáról, és népe gyalázatát eltávolítja az egész földről; mert az Úr szólott.” (Ézs 25,7–8)

Augustinus magyarázata jut eszembe a naini ifjú feltámadásának történetével kapcsolatban. Augustinus azt kérdezi: „Vajon Krisztus miért művelte ezt a csodát?! Csak azért, hogy jót tegyen e szegény özvegyasszonnyal?” Bizonyára azért is, de más cél is vezette isteni szívének jóságát. És ez az igazi ok! Az evangélium szelleme, lelke, ereje nemcsak egy szívért van, egy anyai szívért, hanem száz és százezer anyai szívért! Krisztus vigasztalása nemcsak egy zokogó édesanyának, hanem a világon élő édesanyáknak szól!

„Ne sírj!” – szól most ismét Jézus. Nem halt meg a ti drága, szeretett gyermeketek, édes, jó testvéretek, kedves rokonotok, kicsi tanítványom, gyülekezetünk ifjú tagja, hanem ő alszik. Ő él! Véssétek szívetekbe éppen most a Megváltó szavait: „Mert én élek, ti is élni fogtok!” (Jn 14,19) Ámen.

(Elhangzott egy 17 éves ifjú koporsója felett.)

Tanulmány a restaurálásról

Építési-javítási szabályrendelet

1. Jelen szabályrendeletet az Erdélyi Református Egyházkerület Közgyűlése a Kánon 139. paragrafusának d) pontjában megfogalmazott joga alapján hagyta jóvá.

2. A szabályrendelet célja az Egyházkerületünkben megvalósuló építési-javítási munkák megfelelő minőségének, illetve eredményének biztosítása.

3. A szabályrendelet alábbi előírásai vonatkoznak minden építési, javítási, helyreállítási vagy konzerválási munkára.

4. Az Egyházkerületünkben kezdeményezett építési, javítási munkálatoknál tiszteletben kell tartani minden, ezen a téren érvényes állami törvényt és előírást.

5. Bármely építési, javítási munkát a Kánon 69. paragrafusa értelmében csak a presbitérium, illetve a 75. paragrafus értelmében az egyházközségi Közgyűlés jóváhagyása alapján lehet eszközölni.

6. Az építési-javítási, helyreállítási, konzerválási munkák elvégzését azok előkészítése kell megelőzze, az alábbiak szerint:

I. Új építkezések (beruházások)

a) Építési elképzelésüket, alapos megindoklással ellátva, az egyházközségek az egyházmegyei tanács elé terjesztik jóváhagyás végett. A felterjesztésnek tartalmaznia kell mind a megvalósításhoz, mind a fenntartáshoz, üzemeltetéshez szükséges anyagi alapok forrását.

b) A beruházások egy kivitelezési terv alapján kell megvalósuljanak, amelynek témáját a presbitérium határozza meg, az elkészítője pedig egy műépítész által vezetett tervezőcsoport kell legyen.

c) A tervet akár a tervezés folyamatában, akár elkészített formájában láttamoztatni kell – a Kánon 100. paragrafusa értelmében – az egyházmegyei műszaki előadóval. Ennek hiányában vagy az egyházközség döntése alapján, a láttamozást az egyházkerületi műszaki előadó is elvégezheti. A láttamozás folytán megfogalmazott esetleges észrevételeket a tervbe be kell vezetni. Az észrevételek kapcsán felmerülő véleménykülönbségeket a láttamozó és a tervező kell együttesen tisztázza, esetenként az egyházközség képviselőjének jelenlétében.

II. Az 1920. év utáni épületek javítása

Az ebbe a csoportba tartozó épületek javítása esetén az I. pontban megfogalmazott szabályok, kivéve az a) bekezdést, érvényesek.

III. Az 1920 előttről származó épületek javítása, helyreállítása

a) A javítások előkészítéséhez műemlékvédelmi szakmérnöki képesítéssel rendelkező szakembert kell bevonni, függetlenül attól, hogy az épület szerepel-e vagy sem az országos műemléki jegyzéken. Az egyházközség döntése alapján ilyen esetekben igénybe vehető az egyházkerületi műszaki előadó is, aki rendelkezik az említett képesítéssel.

b) Az előkészítésekbe be kell vonni a műemlékvédelmi szakmérnök által megjelölt szakterületek képviselőit, akik esetenként lehetnek: geológus, biológus, műépítész, épületgépész, restaurátor stb.

c) A kivitelezés csak a bevont szakemberek által összeállított dokumentáció alapján hajtható végre.

d) A hivatalos műemléki jegyzéken szereplő műemlékek esetében, a szakemberek által összeállított dokumentációt az Egyházkerületi Műemlékvédő Bizottsághoz kell terjeszteni, jóváhagyás végett. A bizottság esetleges észrevételeit a tervbe be kell vezetni.

e) A nem műemlék épületek esetében a műszaki dokumentáció az egyházmegyei műszaki előadóhoz terjesztendő láttamozás végett.

f) A műemléki jegyzéken nem szereplő épületek esetében az érvényben levő építkezési törvény (50/1991) által meghatározott kivételeknél, engedély hiányában is lehet javítási munkákat végezni. Ilyenkor az egyházmegyei műszaki előadó a helyszínen tett szemrevételezés alapján jegyzőkönyvben rögzíti a teendőket. Az egyházközség döntése szerint ezekben az esetekben is igényelhető az egyházkerületi műszaki előadó kiszállása.

g) A műemlék épületek esetében a belső tér fából vagy bármely más anyagból készült szerkezeti, illetve díszítőelemei (pl. karzatok, kazettás mennyezetek, szószékek, szószékkoronák stb.) és berendezési tárgyain (padok, asztalok, székek, perselyek stb.) változtatásokat eszközölni, azokat új darabokkal helyettesíteni, műemlékvédelmi szakmérnök bevonása és engedélye nélkül tilos.

7. A 6. pontban leírt előkészítés alapján elnyert kivitelezést engedély, illetve esetenként a teendőket rögzítő jegyzőkönyv birtokában lehet elvégezni vagy elvégeztetni a kivitelezési munkálatokat az alábbiak figyelembevételével:

a) a kivitelezési megbízást ajánlatos pályázat alapján odaítélni. Megbízható, kipróbált kivitelező esetében megengedhető a versenytárgyalást nélkülöző közvetlen megbízáás.

b) a kivitelezési megbízást és annak feltételeit írásban foglalt szerződésben kell rögzíteni, amelyet az egyházközség elnöksége ír alá.

c) a kivitelezési munkálatok idejére, a vonatkozó törvények értelmében (10/1995) műszaki ellenőrt kell felkérni vagy alkalmazni a kivitelezés ellenőrzésének biztosítása végett. A műszaki ellenőr megfelelő minősítéssel és engedéllyel rendelkező szakember kell legyen. Műemlékek esetében műemlékvédelmi szakmérnök szükségeltetik.

d) a kivitelezés alatt a vonatkozó műszaki dokumentáció előírányzatait tiszteletben kell tartani.

Változtatást csak a tervező beleegyezésével, illetve vele való egyeztetés alapján szabad eszközölni.

8. Igazgatótanács az Egyházkerületi Műszaki Osztálya révén helyszíni ellenőrzés útján követi jelen szabályrendelet tiszteletben tartását.

9. Igazgatótanács nem támogatja sem közvetlenül, sem a különböző segélyszervezetekhez benyújtandó pályázatok révén azokat az egyházközségeket, amelyek jelen szabályrendelet valamely pontját nem tartják tiszteletben.

10. Jelen szabályrendelet előírásainak be nem tartása a Kánon III. Főrészt, 4. szakasz j. pontja értelmében fegyelmi vétségnek számít és fegyelmi eljárást von maga után.

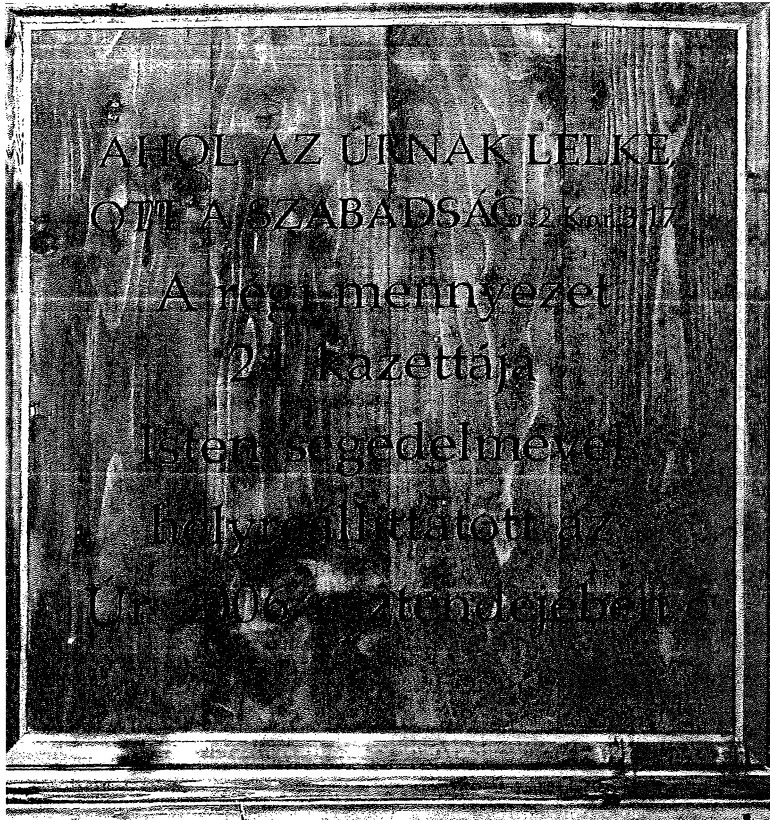
(Az Egyházkerületi Közgyűlés 2001. június 19–20-i ülésén elfogadta az Építési-javítási szabályrendelet tervezetét és a jövőre nézve elrendelte annak alkalmazását.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István

 Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

A magyarkapusi református templom mennyezetének restaurált kazettáiból